

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۳

رای صادره در هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۸/۴/۲۳ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر معصومه جرجانی

دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،

بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در هفتاد و سومین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۸/۴/۲۳ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سعید نمکی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت های ویژه

رشته: پرستاری مراقبت های ویژه

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در هفتاد و سومین جلسه مورخ ۹۸/۴/۲۳ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری **مراقبت های ویژه** که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری **مراقبت های ویژه** از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری **مراقبت های ویژه** در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری **مراقبت های ویژه** در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت های ویژه

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

خانم دکتر فریبا طالقانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر احمدرضا یزدان نیک	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر نصرالله علیمحمدی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
خانم دکتر مریم السادات هاشمی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
خانم دکتر سمیه غفاری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

اعضای کمیته همکار:

آقای حسین ابراهیمی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شاهرود
خانم مریم اسماعیلی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
خانم دکتر مریم اقبالی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای دکتر علیرضا ایرج پور	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای محمد آدینه	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز
خانم دکتر فریبا برهانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهیدبهبشتی
خانم مریم جدید میلانی	علوم پزشکی شاهد
خانم نسرين جعفری گلستان	علوم پزشکی ارتش
خانم دکتر نازیلا جوادی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رشت
خانم سمیه حقیقت	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای یوسف حقیقی مقدم	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ارومیه
آقای محمدعلی حیدری	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران
آقای اصغر خلیفه زاده	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
خانم ترگس خیراللهی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
آقای بهروز دادخواه	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل
خانم فرشته دهقان راد	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
آقای منصور دیانتي	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کاشان
آقای محمدرضا دین محمدی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی زنجان
آقای مصطفی راد	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سبزوار
آقای موسی سجادی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد
آقای محسن سلیمانی	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی سمنان
خانم ناهید شاهقلیان	علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان	خانم مریم شهابی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهید بهشتی	آقای دکتر عباس عباس زاده
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گرگان	خانم شهره کلاگری
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان	خانم فاطمه گودرزی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران	خانم ژاله محمدعلیها
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهرکرد	آقای دکتر مسعودی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد	آقای دکتر جواد ملک زاده
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی همدان	آقای مهدی مولوی
علوم پزشکی بقیه... (عج ا...)	خانم بتول تحریر
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی بوشهر	خانم حکیمه واحدپرست
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی یزد	آقای دکتر واعظی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کردستان	آقای سینا ولیئی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان	خانم شهلا محمدی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی قزوین	خانم دکتر لیلی یکه فلاح

همکاران دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر شهلا خسروی
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران	خانم دکتر فرحناز خواجه نصیری
علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران	خانم دکتر معصومه خیرخواه
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم دکتر مهرانداخت نکاوند
کارشناس دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی	خانم لیدا طیبی

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی
کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم راحله دانش نیا
کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی	خانم زهره قربانیان

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و پانزدهمین

جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۸/۳/۱۹

حاضرین:

- خانم دکتر هستی ثنائی شعار (نماینده معاونت بهداشت)
- خانم دکتر الهام حبیبی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- خانم دکتر مهرناز خیراندیش (نماینده سازمان غذا و دارو)
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (نماینده از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر محمد جلیلی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر خیراله غلامی
- آقای دکتر طیب قدیمی (نماینده معاونت درمان)
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدحسین امامی رضوی

مدعوین:

- آقای دکتر علیرضا ایرج پور
- آقای دکتر حمیدرضا جماعتی
- آقای دکتر اتابک نجفی
- آقای دکتر محسن سلیمانی
- آقای دکتر احمدرضا یزدان نیک
- آقای دکتر نصرآ. . . علیمحمدی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته پرستاری مراقبت های ویژه در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین:

- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر علیرضا رئیسی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- خانم دکتر مریم حضرتی
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر حسین رستگار (نماینده سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر اسماعیل ایدنی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر مهدی ثهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر آبتین حیدرزاده
- آقای دکتر غلامرضا خاتمی نیا
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر سیدامیرمحسن ضیائی
- آقای دکتر خیراله غلامی
- آقای دکتر اکبر فتوحی
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر عظیم میرزازاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه

در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

پرستاری مراقبت‌های ویژه یکی از نیازهای رو به افزایش جامعه در حال پیشرفت ایران است. روند رو به رشد صنعتی شدن و توسعه فن‌آوری مراقبت از یک طرف و پیدایش مشکلات نوپدید سلامت، افزایش سوانح و حوادث و بلایای طبیعی و شیوع بیماری‌های حاد و بیماران بدحال از طرف دیگر، نیاز به توسعه بخش‌های مراقبت ویژه و خدمات مراقبتی در این بخش‌ها را روزافزون می‌کند.

با توجه به نقش بی‌بدیل پرستار مراقبت ویژه در اعاده سلامتی بیماران بدحال و نیاز به خدمات تخصصی و عالمانه پرستاری مراقبت‌های ویژه و اورژانسی، مقطع کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه با هدف تأمین مراقبت تخصصی و باکیفیت مطلوب از مددجویان ضرورت دارد.

با توجه به لزوم بازنگری برنامه‌ها پس از گذشت ۴ تا ۶ سال از اجرای برنامه، تغییرات عمده در فناوری و تجهیزات پزشکی و تصمیم سیاست‌گذاران اصلی مرتبط با برنامه‌های آموزشی، بازنگری برنامه توسط کارگروه توسعه علوم پرستاری در دستور کار قرار گرفت و مأموریت بازنگری برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته، به دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان واگذار گردید. به این منظور کمیته بازنگری برنامه پرستاری مراقبت‌های ویژه تشکیل شد و برنامه حاضر را مطابق با پیشرفت‌های علمی و نیازهای جامعه بازنگری نمود. در بازنگری این برنامه تلاش بر این بوده است که ضمن حفظ کلیت مراقبت پرستاری، با تطبیق برنامه با شرایط فرهنگی جامعه، تلفیق دانش نظری و عملکرد بالینی، استفاده از مدل‌های پرستاری و توسعه اخلاق حرفه‌ای، دانشجویانی تربیت شوند که خدمات شایسته و درخوری را ارائه نمایند.

در ابتدا گروه مراقبت‌های ویژه دانشکده کمیته‌ای را تشکیل داد و طی جلسات متعدد چارچوب بازنگری را مشخص نمود. پس از آن با ارسال فرمهای نظرسنجی به دانشکده‌های متولی برگزاری دوره‌های مزبور در دانشکده پرستاری و مامایی، نظرات دانشکده‌ها در خصوص دروس و محتوای دروس اخذ گردید. سپس با کار کارشناسی، پیش‌نویس اولیه کوریکولوم با نگاه به نمونه‌های خارجی و نیز نیازهای داخلی تدوین گردید و مجدداً جهت اخذ نظرات به دانشکده‌های ذیربط ارسال گردید. پس از دریافت نظرات و جمع‌بندی آن‌ها و اصلاح پیش‌نویس، نمایندگان کلیه دانشکده‌های متولی جهت نهایی کردن برنامه درسی در یک نشست دو روزه در تیرماه ۱۳۹۶ دعوت گردیدند. در این نشست که با حضور بیش از سی نماینده از دانشکده‌های پرستاری کشور برگزار شد، برنامه آموزشی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه نهایی گردید.

عنوان و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه (M.Sc) Critical Care Nursing

تعریف رشته:

پرستاری مراقبت‌های ویژه یک شاخه اختصاصی از رشته پرستاری است که با مشکلات تهدیدکننده زندگی و اقدامات پیشرفته و حیاتی سروکار دارد. پرستار مراقبت ویژه یک پرستار حرفه‌ای است که مسئول تضمین ارائه مراقبت پرستاری پیشرفته و با کیفیت به بیمار بدحال و خانواده وی است.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

داوطلبان برای ورود به این دوره علاوه بر صلاحیت‌های عمومی باید شرایط ذیل را داشته باشند.

الف- دارا بودن مدرک کارشناسی در رشته پرستاری، هوشبری و تکنولوژی اتاق عمل داخل یا خارج از کشور مورد تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ب - داشتن دو سال سابقه کار بالینی با مدرک کارشناسی در بخش‌های بیمارستانی یا اتاق عمل

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

در دو دهه اخیر در برخی دانشگاه‌های معتبر دنیا از جمله Nottingham, James Cook University (JCU) University of California at Sanfransisco (UCSF), Johns Hopkins, Stanford برای پرستاران بالینی شده است. حاصل این امر ایجاد رشته‌هایی چون پرستاری پیشرفته، پرستاری مراقبت‌های ویژه و زیرشاخه‌های پرستاری مراقبت‌های بیماری‌های قلب و عروق، ریه، کلیه و دیگر رشته‌های مشابه است. در ایران نیز به دنبال نیاز به ارائه مراقبت‌های ویژه، در سه دهه اخیر توجه خاصی به این امر شده است و به تبع آن هم‌زمان با تأسیس بخش‌های مراقبت‌های ویژه، دوره‌هایی در این خصوص در بعضی از مراکز برگزار شده است. از سال ۱۳۶۸ دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی ایران برنامه‌های ۶ ماهه پرستاری مراقبت‌های ویژه برگزار نمود. در حال حاضر نیز در برخی از مراکز آموزشی دوره‌های ۶ ماهه تخصصی مراقبت‌های ویژه ICU, CCU، دیالیز برگزار می‌گردد. از سال ۱۳۸۷ اولین دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه در دانشکده‌های پرستاری بر اساس مجوز وزارت متبوع راه‌اندازی گردید.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

• بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیمارستان‌ها شامل انواع آی سی یو، سی سی یو، همودیالیز، اورژانس، اتاق بهبودی و بخش پیوند

• مراکز مراقبت‌های حاد در نقاهتگاه‌ها (Hospice)

• مراکز مراقبت‌های تسکینی حاد

• پژوهشکده‌ها و مراکز تحقیقات و شرکت‌های دانش‌بنیان، مراکز رشد و فناوری

• سایر عرصه‌های نیازمند به مراقبت پرستاری ویژه

• ارائه مراقبت‌های ویژه در قالب مراقبت در منزل

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

در تدوین این برنامه بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

• انسان به‌عنوان جانشین خدا دارای کرامت، قداست، حرمت و منزلت والایی بوده و از حقوق همه‌جانبه حتی در شرایط حاد بیماری برخوردار است.

• اعتقاد به مرجعیت علمی و تلاش در جهت دستیابی به بالاترین کیفیت مراقبتی مبتنی بر دانش و خردورزی در پرستاری مراقبت‌های ویژه از ارزش‌های نهادینه در پرستاری است.

• حق دریافت خدمات باکیفیت مراقبت‌های ویژه، دریافت آموزش‌های لازم و مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به مراقبت‌های پرستاری و درمان‌های پزشکی در بخش‌های مراقبت ویژه از حقوق اصلی مددجو است.

• پرستار که از سویی با سلامت انسان به‌عنوان موجودی چندبعدی با همه ویژگی‌ها جسمی، روانی، اجتماعی و اخلاقی سروکار دارد و از سویی دیگر بر اساس نظام ارزش‌های اسلامی حاکم بر جامعه، ملزم به رعایت حقوق انسان‌ها و برقراری عدالت اجتماعی است، باید از طریق خدمت‌رسانی مناسب پرستاری و انجام مراقبت‌های پرستاری به بیماران بدحال در تحقق ارزش‌ها و باورهای فوق تلاش نماید.

در بازنگری این برنامه، بر ارزش‌های زیر تأکید می‌شود:

- ۱- در ارزیابی و مراقبت از بیماران رویکرد جامع‌نگر باید مورد استفاده قرار گیرد. در رویکرد جامع‌نگر، نه تنها نیازهای عملکردی روزانه بیماران، بلکه به نیازهای فیزیکی، اجتماعی، روانی، احساسی و معنوی بیماران نیز توجه می‌شود.
- ۲- از آنجا که ارائه مراقبت به صورت جامع‌نگر، مستلزم همکاری‌های بین حرفه‌ای و کار تیمی است لذا بر رویکردهای مشارکتی در ارائه مراقبت تأکید می‌شود.
- ۳- ارائه مراقبت باکیفیت مناسب، مستلزم فراگیری مهارت‌های عملی است لذا در بازنگری این برنامه، بر فراگیری مهارت‌های عملی تأکید شده است و مهارت‌های عملی که فراگیر باید در هر واحد کسب نماید، مشخص شده است.
- ۴- بر کسب استقلال فراگیران و یادگیری مهارت ورزی تأکید شده است لذا واحد درسی، تحت عنوان کارورزی ارائه شده است که به مهارت ورزی فراگیر کمک می‌نماید.

دورنما (چشم‌انداز):

رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه در ۱۰ سال آینده در کشور، با کاربست استانداردهای جهانی، افزایش به‌کارگیری تدابیر مدیریتی، آموزشی و پژوهشی در مراقبت‌های ویژه پرستاری و به حداقل رساندن مرگ و میر بیماران بدحال به سطح مراقبتی کشورهای برتر منطقه، دست خواهد یافت.

رسالت (ماموریت):

رسالت رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه عبارت است از تربیت دانش‌آموختگانی کارآمد با توانایی‌های لازم جهت ارتقا و بهینه‌سازی مراقبت‌های پرستاری از بیماران بدحال و نیازمند به مراقبت‌های ویژه که منتج به کاهش مرگ و میر و عوارض این بیماران می‌شود. در این راستا، دانش‌آموختگان این رشته می‌توانند مشاوره‌های لازم را به مدیران و سیاست‌گذاران نظام سلامت، در راستای رفع نیازها و مشکلات بیماران بستری در این بخش‌ها و ارتقا کیفیت مراقبت‌های پرستاری بنمایند.

اهداف کلی:

هدف کلی رشته کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه، تربیت دانش‌آموختگانی است که دارای دانش، نگرش و عملکرد لازم و توانایی‌ها و فرا توانایی‌های لازم (رفتار حرفه‌ای، مهارت‌های ارتباطی، فناوری اطلاعات، خودآموزی مادام‌العمر، پژوهش، مدیریت و ارتقاء کیفیت، نقد خلاقانه و حل مسئله در شرایط بحرانی) جهت ارتقا کیفیت مراقبت از بیماران بدحال و نیازمند مراقبت ویژه باشند.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

دانش‌آموختگان این رشته دارای نقش‌های مراقبتی، آموزشی، پژوهشی، حمایتی، مشاوره‌ای و مدیریتی می‌باشند.

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان (Task Analysis):

۱. نقش مراقبتی:

- ارائه ماهرانه مراقبت‌های پرستاری و اجرای مداخلات لازم پرستاری جهت بیماران نیازمند به مراقبت‌های ویژه
- انجام ارزیابی‌های لازم (غیرتهاجمی) و کمک در انجام ارزیابی‌های تهاجمی در بیماران بستری در بخش‌های ویژه
- تفسیر و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در مورد بیماران نیازمند به مراقبت‌های ویژه

• به کار بستن قواعد و رفتار حرفه‌ای در تعامل با همکاران، بیمار، خانواده و همراهان وی
۲. نقش آموزشی:

- روزآمد نمودن مستمر دانش و مهارت همکاران با استفاده از روش‌های متداول آموزش مداوم
  - آموزش به سایر متصدیان در امر مراقبت‌های بیماران بدحال در بخش
  - ارائه آموزش‌های لازم به بیمار، همراهان و خانواده وی در بخش‌های مراقبت‌های ویژه
۳. نقش پژوهشی:

- طراحی و انجام پژوهش‌های کاربردی در مورد مشکلات و چالش‌های موجود در بخش‌های مراقبت‌های ویژه
  - تولید شواهد و مقالات در منابع معتبر در مورد مراقبت از بیماران بدحال
  - انجام پروژه‌های مشترک با سایر مراکز و تولید ارائه شواهد قابل‌تعمیم به کل کشور
  - ایجاد ارتباط با مراکز تحقیقات موجود در داخل و خارج از کشور در زمینه‌ی مراقبت‌های بیماران بدحال
۴. نقش مدیریتی:

- تحلیل نظام ارائه خدمات پرستاری به بیماران بدحال در بخش‌های ویژه
- بهینه نمودن روند ارائه خدمات پرستاری به بیماران بدحال از طریق طراحی و اجرای مداخلات
- به‌کارگیری ابزارها و روش‌های مدیریتی جهت ارتقاء عوامل مؤثر بر مراقبت پرستاری و کاهش میزان مرگ‌ومیر، عوارض و ناخوشی بیماران بدحال

پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره باید قادر باشند:

- نیازها و مشکلات بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه و خانواده‌هایشان را برطرف نمایند.
- دانش کافی در مورد مکانیزم، عوارض جانبی، تداخل‌ها و کنتراندیکاسیون‌های داروهای مصرفی در بخش‌های مراقبت ویژه داشته باشند و با پایش بیمار، عوارض داروها را به حداقل برسانند تا کارایی درمان دارویی افزایش یابد.
- با وسایل تهجمی و تجهیزات مورد استفاده در بخش‌های مراقبت ویژه بتوانند کار کنند.
- به تدوین و اجرای طرح‌های پژوهشی در حوزه مراقبت ویژه بپردازند.
- از عهده برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی آموزش دانشجویان، همکاران، مددجویان و خانواده آن‌ها برآیند.
- در سیاست‌گذاری‌های مرتبط با ارتقاء سلامت مددجویان نیازمند به دریافت مراقبت‌های ویژه مشارکت نمایند.
- به ارتقا و تخصصی‌تر شدن خدمات مراقبت‌های ویژه در بخش‌های موردنظر کمک نمایند.

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

- مهارت‌های ارتباطی و مذاکره
- مهارت‌های آموزش و تدریس
- مهارت‌های شناختی
- مهارت‌های مدیریتی
- مهارت‌های پژوهشی
- استفاده از الگوها و مدل‌های مراقبتی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- مهارت کار تیمی و بین حرفه‌ای
- تفکر نقادانه و مهارت حل مسئله
- عملکرد مبتنی بر شواهد
- حرفه‌ای‌گرایی

تذکر مهم: مهارت‌های فوق باید در طول برنامه جاری شوند.

ب جدول تطبیقی وظایف حرفه‌ای و توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار دانش‌آموختگان و کدهای درسی مرتبط

توانمندی‌های اختصاصی	شرح وظایف حرفه‌ای	کدهای درسی
۱- توانمندی استدلال، قضاوت و تصمیم‌گیری بالینی	الف) ارزیابی و تشخیص: تشخیص نیازها / مشکلات بیماران بستری در بخش‌های مراقبت ویژه و خانواده‌هایشان. تشخیص مشکلات بیمار در قالب تشخیص‌های پرستاری متناسب با هر بیمار در بخش ویژه بر اساس اولویت. جمع‌آوری و تحلیل اطلاعات لازم در مورد وسایل تهاجمی و تجهیزات مورد استفاده در بخش‌های مراقبت ویژه. تشخیص مشکلات کاربرد تجهیزات مورد استفاده در بخش‌های مراقبت ویژه. انجام ارزیابی‌های لازم (غیرتهاجمی) و کمک در انجام ارزیابی‌های تهاجمی در بیماران مراقبت‌های ویژه. تفسیر و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده در مورد بیماران نیازمند به مراقبت‌های ویژه.	۱۲-۱۳-۱۴-۱۵- ۱۶-۱۷-۱۸-۱۹- ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳- ۲۴-۲۵
	ب) تفکر و آنالیز: تفسیر داده‌های بالینی بیمار و داده‌های دستگاه‌های درمانی و مراقبتی و پایش- تفسیر نتایج تست‌های آزمایشگاهی و پروسیجرهای تشخیصی. محاسبه دوز داروهای پرکاربرد در بخش‌های مراقبت ویژه.	۱۲-۱۳-۱۴-۱۵- ۱۶-۱۷-۱۸-۰۹- ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳- ۲۴-۲۵
	ج) برنامه‌ریزی و اجرای برنامه مراقبتی	۱۲-۱۳-۱۴-۱۵- ۱۶-۱۷-۱۸-۰۹- ۲۰-۲۱-۲۲-۲۳- ۲۴-۲۵
۲- مشارکت در پژوهش و اجرای پژوهش‌های کاربردی	طراحی و انجام پژوهش‌های کاربردی در مورد مشکلات و چالش‌های موجود در بخش‌های مراقبت‌های ویژه بیماران بدحال. تولید شواهد و مقالات در منابع معتبر در مورد مراقبت بیماران بدحال. انجام پروژه‌های مشترک با سایر مراکز و تولید ارائه شواهد قابل‌تعمیم به کل کشور. ایجاد ارتباط با مراکز تحقیقات موجود در داخل و خارج از کشور در زمینه مراقبت‌های بیماران بدحال.	۳.۲

۲۵	برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، ارزشیابی رهبری و هدایت موضوعات مرتبط با نظام سلامت، برنامه‌ریزی، پایش، نظارت و ارزشیابی برنامه‌های مرتبط با بخش‌های مراقبت ویژه، کنترل کیفی رویه‌ها در مراکز ارائه خدمات در بخش‌های مراقبت ویژه.	بخش‌های مراقبت ویژه ۲- مدیریت در
۱۲-۱۳-۱۴-۱۵- ۱۶-۱۷-۱۸-۱۹- ۱۰-۲۰-۲۱-۲۲- ۲۳-۲۴-۲۵	آموزش مددجویان بستری (هوشیار) و خانواده آن‌ها. مشارکت و همکاری در آموزش دانشجویان پرستاری در بخش‌های مراقبت ویژه. مشارکت و همکاری در آموزش کارکنان بالینی در قالب آموزش‌های مداوم و ضمن خدمت بر اساس نیازسنجی. مشارکت در تهیه محتواهای آموزشی موردنیاز بخش‌های مراقبت ویژه در قالب جزوه‌ها، پمفلت‌ها، نرم‌افزارها و اپلیکیشن‌های آموزشی.	بخش‌های مراقبت ویژه ۴- آموزش در

ج) مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

ضروری است دانش‌آموختگان این دوره در کلیه مهارت‌های عملی دوره کارشناسی با تأکید بر مهارت‌های زیر مسلط باشند.

کد دروس	مهارت مورد انتظار	سطح مورد انتظار یادگیری و تعداد موارد انجام		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۲۵ و ۱۴	کار گذاشتن راه هوایی دهانی حلقی ^۱	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۴	کار گذاشتن راه هوایی بینی حلقی ^۲	۱	۲	-
۲۵ و ۱۴	لوله‌گذاری تراشه ^۳	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۴	ساکش لوله تراشه به روش باز و بسته ^۴	۳	۳	۶
۲۵ و ۱۴	ساکش تراکتوستومی ^۵	۳	۳	۶
۲۵ و ۱۴	کنترل فشار کاف لوله تراشه یا تراکتوستومی ^۶	۱	۱	۷
۲۵ و ۱۴	تهویه مکانیکی غیرتهاجمی بیمار با ماسک NIV	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۴	تهویه مکانیکی تهاجمی با مدهای مختلف	۳	۳	۶
۲۵ و ۱۴	آماده کردن دستگاه تهویه مکانیکی	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۴	وصل بیمار به دستگاه تهویه مکانیکی	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۴	خارج کردن لوله تراشه و لوله تراکتوستومی ^۷ بیماران حساس	۱	۴	۳
۲۵ و ۱۴	جداسازی بیمار از دستگاه تهویه مکانیکی ^۸	۱	۲	۳
۲۵ و ۱۴	اسپیرومتری انگیزشی	۱	۲	۳
۲۵ و ۱۴	فیزیوتراپی تنفسی	۳	۳	۳

- 1 O₂ pharyngeal airway
- 2 nasopharyngeal airway
- 3 Intubation
- 4 Suctioning via an Endotracheal
- 5 Suctioning via Tracheostomy Tube
- 6 Endotracheal/Tracheostomy Tube Cuff Check
- 7 Extubation
- 8 weaning

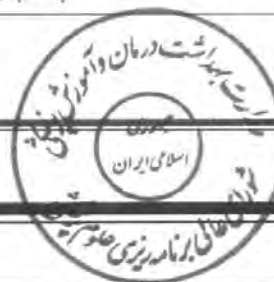
کد دروس	مهارت مورد انتظار	سطح مورد انتظار یادگیری و تعداد موارد انجام		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۱۴ و ۲۵	مراقبت از بیمار دارای چست تیوب	۳	۳	۶
۱۴ و ۲۵	خارج کردن چست تیوب	۳	۳	۳
۱۴ و ۲۵	جایگزاری کاتتر شریان ریوی، پایش و تفسیر داده‌ها *	۱	۲	-
۱۸، ۱۴ و ۲۱	کار با ابزارهای سدیشن: Riker Sedation-Agitation Scale (SAS) Richmond Sedation Agitation-Sedation Scale (RASS)	۳	۳	۳
۱۴	ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از دستگاه تهویه مکانیکی با استفاده از ابزار Burn	۳	۳	۳
۱۴	آموزش عملی تمرینات تنفسی	۱	۲	۳
۱۴	کار با دستگاه تهویه مکانیکی پرتابل	۱	۲	۳
۱۴	تفسیر داده‌های پالس اکسیمتری	۱	۲	۳
۱۴	تفسیر داده‌های کاپنوگرافی	۱	۲	۳
۱۴	برونکوسکوپی	۱	-	-
۱۴	کار با وسایل اکسیژن درمانی پیشرفته (ماسک و نچوری، نبولایزر و ماسک تهویه غیرتهاجمی) و سیستم‌های فلو	۳	۳	۶
۱۴	اسپیرومتری	۱	۱	۱
۱۶ و ۲۵	کار با مانیتورینگ قلبی (ماژول‌های NIBP, SPO2, EtCO2, TEMP, RESP, ECG)	۱	۲	۳
۱۶ و ۲۵	تفسیر الکتروکاردیوگرام به صورت پیشرفته	۳	۳	۶
۱۶ و ۲۵	انجام احیای قلبی-ریوی پیشرفته ACLS	۱	۲	۳
۱۶ و ۲۵	کاردیورژن و دفیبریلیشن	۱	۱	۱
۱۶ و ۲۵	کار با ضربان‌ساز خارجی	۱	۱	۱
۱۶ و ۲۵	کار با ضربان‌ساز موقت	۱	۱	۱
۱۶	تست ورزش	۱	۲	-
۱۶	آنژیوگرافی قلب و عروق	۱	-	-
۱۶	داپلر عروق	۱	-	-
۱۶	اکو قلبی و TEE	۳	-	-
۱۶	آنژیوپلاستی	۱	-	-
۱۶	کار با ECP	۱	-	-
۱۶ و ۲۵	گذاشتن بالون پمپ داخل آنورتی ^۹	۱	-	-
۱۶ و ۲۵	اداره بیمار دارای بالون پمپ داخل آنورتی	۱	۲	-

9 Intra-aortic Balloon Pump(IABP)

کد درس	مهارت مورد انتظار	سطح مورد انتظار یادگیری و تعداد موارد انجام		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۱۴ و ۲۵ و ۱۶	پایش فشارخون تهاجمی	۳	۳	۳
۱۴ و ۱۶ و ۲۵	کانولاسیون شریانی	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۶	گذاشتن کاتتر ورید مرکزی	۱	۲	-
۲۵ و ۱۶	پایش و تفسیر فشار ورید مرکزی	۳	۳	۳
۲۵ و ۱۶	اندازه گیری تهاجمی برون ده قلبی به روش Thermo-dilution*	۱	۱	۱
۲۵ و ۱۶	اندازه گیری غیر تهاجمی برون ده قلبی*	۱	۱	۱
۲۵ و ۱۶	تفسیر مقادیر برون ده قلبی	۱	۱	۱
۱۶	اصول کار با انواع انفوریون پمپ و سرنگ پمپ	۳	۳	۳
۱۶	انواع اعمال جراحی قلب یاز	۳	-	-
۱۶	کار با دستگاه ECC (بای پاس قلبی ریوی)	۱	-	-
۱۶	کار با دستگاه اکسیژناسیون غشایی برون پیکری ECMO*	۱	-	-
۱۶	ارزیابی DVT با ابزار Wells	۱	۲	۳
۱۶	اصول کار کردن با پمپ پیشگیری از ترومبوز وریدی (Sequential Compression Device)	۱	۱	۱
۱۶	اصول کار کردن با پمپ (EECP) Enhanced External Counter Pulsation	۱	۱	۱
۱۵	پایش سطح هوشیاری بر اساس دو معیار گلاسکو و Four Score	۳	۲	۸
۱۸	ارزیابی اعصاب کرانیال	۱	۲	۳
۱۸	ارزیابی عملکرد ساقه مغز	۱	۲	۳
۱۸	تفسیر تغییرات علائم حیاتی در اختلالات عصبی	۱	۲	۳
۱۸	تفسیر معیارهای تورولوژیک در تعیین مرگ مغزی	۱	۱	۲
۱۸	پایش فشار داخل بطن های جمجمه	۱	۱	۱
۱۸	به کارگیری ابزارهای رایج کنترل درد Non-Verbal Pain Scale (NVPS) Critical Pain Observation Tool (CPOT)	۲	۲	۲
۱۸	بررسی شدت و پیش آگهی بیماری: SOFA, APACHEE	۲	۲	۸
۱۸	پانکچر کمر	۱	-	-

1 Glasgow Coma Scale

کد درس	مهارت مورد انتظار	سطح مورد انتظار یادگیری و تعداد موارد انجام		
		مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل
۱۸	اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال	۳	-	-
۱۸	آنژیوگرافی مغز	۳	-	-
۱۸	سی تی اسکن	۳	-	-
۱۸	MRI مغز و نخاع	۳	-	-
۱۸	الکتروانسفالوگرافی	۱	۱	۱
۱۸	پایش صرع	۱	۲	-
۲۵ و ۲۱	آماده سازی دستگاه همودیالیز (ست کردن)	۱	۲	۳
۲۵ و ۲۱	پرایم دستگاه همودیالیز	۱	۲	۳
۲۵ و ۲۱	وصل بیمار به همودیالیز	۱	۲	۳
۲۵ و ۲۱	انجام دیالیز صفاقی	۱	۱	۱
۲۵ و ۲۱	درمانهای مداوم جایگزین کلیه CRRT*	۱	۱	۱

* این موارد در صورت امکان انجام می گردند.

تذکر: جهت دانش آموخته شدن دانشجوی، تکمیل کتابچه کارنمای مهارتهای تخصصی (Log Book) الزامی است.

References:

- Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevir, St Louis
- Australian College of Critical Care Nurses (2015) Competency Standards for Specialist Critical Care Nurses.
- Critical Care Nurse Training Standards Task Group Final Report Critical Care Secretariat, Ontario, 2005.
- European Federation of Critical Care Nursing association, EFCCNa. Competencies for European Critical Care Nurses, 2013.
- Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevir.

راهبردهای آموزشی: Educational Strategies

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است.

- آموزش مبتنی بر وظایف (Task based)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject directed)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based)
- آموزش مبتنی بر صلاحیت های تخصصی حرفه ای
- آموزش مبتنی بر ارائه خدمات
- یادگیری با رویکرد جامع نگر
- یادگیری خودراهبر
- یادگیری جامعه نگر (Community oriented)
- آموزش بیمارستانی (Hospital based)
- آموزش سیستماتیک

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک، کارگاه‌های آموزشی، ژورنال کلاب و کتاب خوانی و Case presentation
- گزارش صبحگاهی، راندهای کاری و آموزشی، آموزش سرپایی، آموزش در اتاق عمل، اتاق اقدامات عملی یا آزمایشگاه
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- مطالعه خود- راهبر Self Education, Self Study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران:

- منشور حقوقی (پیوست ۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با Dress Code (پیوست ۲) را رعایت نمایند.
- در انجام تحقیقات آزمایشگاهی در صورت کار با حیوانات، مقررات اخلاقی (۳ پیوست) مرتبط را دقیقاً رعایت نمایند.
- حرفه گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایط با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به اساتید، کارکنان، هم‌دوره‌ایها و فراگیران احترام گذاشته و در ایجاد جو احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهشهای مربوط به رشته، اصول اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

ارزشیابی فراگیر:

الف- روش ارزشیابی:

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد:

-کتابی

-شفاهی

-آزمون تعاملی رایانه‌ای

-آزمون ۳۶۰ درجه

OSCE(Objective Structured Clinical Examination)

DOPS(Direct Observation of Procedural Skills)

Project Based Assessment

ارزیابی کارپوشه (Portfolio) و کارنما (Log book)، نتایج آزمونها، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه در مقطع
کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

اعضای هیات علمی ثابت تمام وقت بر اساس ضوابط شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با مدرک دکترای پرستاری با پایه کارشناسی ارشد مراقبت های ویژه یا داخلی جراحی

ب- تخصص های مورد نیاز پشتیبان:

گروه های بالینی بیهوشی، طب اورژانس، عفونی، داخلی و جراحی دانشکده پزشکی و گروه های علوم پایه فیزیولوژی، فارماکولوژی، آمار زیستی و تحقیق و گروه مدیریت و سیاستگذاری سلامت

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:

کارکنان پرستاری آموزش دیده (کارشناسی ارشد مراقبت های ویژه) و یا شاغل در بخش های عمومی و تخصصی مشارکت کننده در کارآموزی دانشجویان

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاسهای درس
- اتاق کارآموزان- کارورزان
- اینترنت با پهنای باند کافی
- سالن کنفرانس
- بایگانی آموزش
- کتابخانه و سالن مطالعه
- اتاق استادان
- اتاق رایانه
- کتابخانه و سالن مطالعه در دانشکده و عرصه های بالینی
- Skill Lab

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

آزمایشگاه مهارت های بالینی (Skill Lab) تخصصی

- بخش های مراقبت ویژه (آی سی یو جنرال، آی سی یو اعصاب، آی سی یو جراحی قلب، CCU، همودیالیز، بخش پیوند و اورژانس)

عرصه های آموزشی مورد نیاز:

عرصه های بالینی: بخش های بستری بیماری های داخلی و جراحی، درمانگاهها، اورژانس ها و مراکز توانبخشی، بخش های مراقبت ویژه تخصصی (CCU, ICU, همودیالیز و دیالیز صفاقی)

جمعیت ها یا نمونه های مورد نیاز:

- بیماران بدحال و بحرانی بستری در بخش های مراقبت های ویژه اعم از آی سی یو، آی سی یو، همودیالیز و اورژانس
- بیماران مراحل انتهایی زندگی و مشرف به مرگ بستری در بخش های مراقبت ویژه و نگاهتگاهها
- بیمارانی که تحت رویه های تشخیصی و درمانی تهاجمی در بخش های جنرال قرار می گیرند.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه ای) مورد نیاز

- دستگاه تهویه مکانیکی
- دستگاه همودیالیز
- سیستم‌های مانیتورینگ قلبی، تنفسی و عصبی
- دفیبریلاتور
- مانکن‌های هوشمند احیای قلبی ریوی
- تجهیزات لوله گذاری
- ترالی احیا
- ضربان‌ساز
- وسایل حمایتی تنفسی
- وسایل اکسیژن درمانی

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

دیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشخصات دوره:

نام دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه

۲. طول دوره و ساختار آن:

مطابق با آئین‌نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی هست.

۳. تعداد کل واحدهای درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

- واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۲۶ واحد

- واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core) ۲ واحد

- پایان‌نامه ۴ واحد

جمع کل ۳۲ واحد

دروس کمبود یا جبرانی ۱۲ واحد

تذکر: واحدهای کمبود در مجموع واحدها محاسبه نمی‌شوند.

جدول الف - دروس کمبودیاجبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشدناپیوسته رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه

پیشنیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
ندارد	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	سیستم‌های اطلاع رسانی پزشکی	۰۱
ندارد	۳۴	۱۷	۱۷	۰/۵	۱	۱/۵	روش تحقیق پیشرفته	۰۲
ندارد	۳۴	۱۷	۱۷	۰/۵	۱	۱/۵	آمار	۰۳
ندارد	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	ارزیابی های تشخیصی	۰۴
ندارد	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مفاهیم پایه پرستاری	۰۵*
۰۴	۵۱	-	۵۱	-	۳	۳	داخلی جراحی	۰۶*
۰۸ و ۰۴	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	کارآموزی داخلی جراحی	۰۷*
			۱۲				جمع	

گذراندن دروس ردیف ۱ تا ۴ (به میزان ۵ واحد) برای همه دانشجویان به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی است.

دروس ستاره دار: گذراندن این دروس (منطبق با سرفصل برنامه آموزشی مقطع کارشناسی پیوسته رشته پرستاری برای دانشجویانی که در رشته های غیر پرستاری (کارشناسی هوشبری و یا اتاق عمل) تحصیل کرده اند به عنوان دروس کمبود یا جبرانی الزامی است.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری
مراقبت‌های ویژه

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	نظری	کارآموزی	نظری	جمع		
ندارد	۱۷		۱۷		۱	۱	قانون، اخلاق پرستاری و روابط حرفه‌ای	۰۸
ندارد	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	نظریه‌ها، الگوها و مفاهیم پرستاری مراقبت‌های ویژه	۰۹
ندارد	۲۶	۱۷ ساعت عملی	۹	۰/۵ عملی	۰/۵	۱	روش آموزش به مددجو و خانواده	۱۰
ندارد	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	داروشناسی اختصاصی	۱۱
ندارد	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه	۱۲
۱۲، ۱۱، ۰۴	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	مراقبت‌های ویژه تنفس و قفسه سینه	۱۳
۱۱، ۰۴ ۱۲، ۱۳	۵۱	۵۱	-	۱ کارآموزی	-	۱	کارآموزی مراقبت‌های ویژه تنفس و قفسه سینه	۱۴
۱۲، ۱۱، ۰۴	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	مراقبت‌های ویژه قلب و عروق	۱۵
۱۱، ۰۴ ۱۲، ۱۵	۵۱	۵۱	-	۱ کارآموزی	-	۱	کارآموزی مراقبت‌های ویژه قلب و عروق	۱۶
۱۲، ۱۱، ۰۴	۲۶	-	۲۶	-	۱/۵	۱/۵	مراقبت‌های ویژه اعصاب و روان	۱۷
۱۱، ۰۴ ۱۷، ۱۲	۵۱	۵۱	-	۱ کارآموزی	-	۱	کارآموزی مراقبت‌های ویژه اعصاب و روان	۱۸
۱۲، ۱۱، ۰۴	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	مراقبت‌های ویژه گوارش و جراحی شکم	۱۹
۱۲، ۱۱، ۰۴	۱۷	-	۱۷	-	۱	۱	مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز	۲۰
۱۱، ۰۴ ۱۳، ۲۰	۲۶	۲۶	-	۰/۵	-	۰/۵	کارآموزی مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز	۲۱
۱۲، ۱۱، ۰۴	۹	-	۹	-	۰/۵	۰/۵	مراقبت‌های ویژه غدد	۲۲

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری
مراقبت‌های ویژه

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	نظری	کارآموزی	نظری	جمع		
۱۲.۱۱.۰۴	۳۴	-	۳۴	-	۲	۲	مراقبت‌های ویژه اختلالات چند ارگانی و بیماران با نیازهای خاص	۲۳
۱۱.۰۴ ۱۲.۲۳	۵۱	۵۱	-	۱ کارآموزی	-	۱	کارآموزی مراقبت‌های ویژه اختلالات چندارگانی	۲۴
کلیه دروس	۴۰۸	۴۰۸	-	۶	-	۶	کارورزی	۲۵
کلیه دروس	-	-	-	-	-	۴	پایان نامه	۲۶
۳۰							جمع	

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته پرستاری
مراقبت‌های ویژه

پیش‌نیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	کارآموزی	نظری	کارآموزی	نظری	جمع		
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی قلب باز	۲۷
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی اعصاب	۲۸
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی	۲۹
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو تروما	۳۰
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو داخلی	۳۱
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در سی سی یو	۳۲
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در بخش همودیالیز	۳۳
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در بخش اورژانس	۳۴
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مدیریت بخش‌های مراقبت ویژه	۳۵
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو تنفس	۳۶
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در زنان و مامایی	۳۷
کلیه دروس	۱۰۲	۱۰۲	-	۲	-	۲	مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو سوختگی	۳۸
۲۴							جمع	

* دانشجوی می بایست ۲ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان نامه مورد نظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عناوین کارگاه‌های آموزشی مورد نیاز دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته پرستاری مراقبت‌های ویژه:

میزان ساعت	نام کارگاه	ترم ارائه کارگاه
۶ ساعت	مستندسازی در بخش‌های مراقبت‌های ویژه	کارگاه‌های ترم اول
۱۲ ساعت	کنترل عفونت و ایمنی بیمار	
۱۲ ساعت	احیای قلبی-ریوی پیشرفته	کارگاه‌های ترم دوم
۱۲ ساعت	مدیریت بخش‌های مراقبت‌های ویژه	
۶ ساعت	کیفیت خدمات و اعتباربخشی	کارگاه‌های ترم سوم
۶ ساعت	پرستاری مبتنی بر شواهد	

تذکر:

- گذراندن کارگاه‌های آموزشی فوق برای دانشجویان الزامی است و ارائه گواهی آموزشی مداوم از دانشگاه‌ها مورد قبول است.
- کارگاه‌های فوق توسط گروه آموزشی، با همکاری متخصصین و گروه‌های آموزشی دیگر طراحی و ارائه خواهد شد.

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانترها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی بر نتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozilla firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه‌ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations)، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و قایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

- آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed در کلاس)
- آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر
- آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozilla firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)
- آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع
- آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer
- آشنایی با بانک ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و ...
- آشنایی با پایگاه های استنادی
- آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- روش‌های جستجو از طریق سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH)
- آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation)، سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index) در بانک‌های اطلاعات زیربند
- آشنایی با کاربرد DOI
- آشنایی با PubMed و مجموعه‌ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم‌افزارهای آنلاین موجود در آن
- آشنایی با نرم‌افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

منابع مورد استفاده در این درس:

- www.medlib.ir
- www.proquest.com
- www.ncbi.nlm.nih.gov

کد درس: ۰۲

نام درس: روش تحقیق پیشرفته

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی: آشنایی فراگیران با اصول، مفاهیم، روش‌های انجام پژوهش در علوم پزشکی، به گونه‌ای که قادر به طراحی یک طرح پژوهشی و نقد و بررسی پژوهش‌های گذشته باشد.

شرح درس و رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

- مروری بر اصول روش تحقیق
- آشنایی با پژوهش (تاریخچه، تعاریف و ... انواع مطالعات کمی، انتخاب موضوع)
- چهارچوب نظری - پنداشتی و مروری بر مطالعات و روش استفاده از منابع
- اهداف، سنوالات، فرضیه‌ها، پیش فرض‌ها، محدودیت‌های پژوهش
- روشها و مواد شامل: (جامعه، نمونه و روشهای نمونه‌گیری، محیط پژوهش، متغیرها و مقیاس‌سنجش آنها، روشهای گردآوری داده‌ها، اعتبار و اعتماد ابزار، نمایش یافته‌ها، منابع داده‌ها، روشهای آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات، اصول اخلاقی در پژوهش)
- نتیجه‌گیری و پیشنهادات برای کاربرد یافته‌ها و پژوهشهای آتی
- مروری بر انواع مطالعات کیفی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت عملی):

- تنظیم یک طرح پژوهشی
- نقد و بررسی پژوهشها

References:

1. Wood, GT, Habu, Gudith (last edition) Nursing research Method, Critical Appraisal Utilization, and Mosby,
2. Denizo F Polit, Bemadethe (last edition) Nursing Research,
3. Corlien M. varkevisser (last edition) Designing and Conducting Health system Research projects,

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- انجام آزمونهای مستمر و پایان دوره‌ای
- ارزیابی فعالیتهای دانشجو در کلاس
- ارزیابی تکالیف، سمینارها و فعالیتهای گروهی و انفرادی
- ارائه یک طرح پژوهشی

کد درس: ۳-۲

نام درس: آمار

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی: آشنایی فراگیران با آمار توصیفی و تحلیلی

شرح درس: در این درس دانشجویان با شاخص های مرکزی و پراکندگی، چگونگی رسم نمودار و آزمون های پارامتریک غیر پارامتریک و کاربرد آنها در تحلیل های آماری آشنا خواهد شد.

شرح درس و رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- تعاریف و مفاهیم اولیه: متغیر و پراکندگی؛ شاخص های تمایل به مرکز شاخص های پراکندگی؛ شاخص های توزیع؛ اشتباه سیستماتیک، صحت و دقت - عنوان
- رسم نمودار: هیستوگرام (Histogram)؛ نمودارهای خطی (Line) و پراکندگی (Scatter)؛ نمودارهای روی هم
- تغییر متغیر و نقاط پرت؛ تغییر متغیرهای شایع؛ نقاط پرت (Outliers)
- تخمین و آزمون فرضیه؛ تخمین آماری و محدوده اطمینان، آزمون فرضیه؛ مقایسه میانگین و واریانس دو نمونه با هم؛ برآورد نسبتها و آزمون فرضیه آنها؛ مقایسه نسبتها در دو نمونه مزدوج و غیر مزدوج
- رگرسیون؛ رگرسیون خطی ساده؛ برآورد پارامترهای رگرسیون؛ آزمون فرضیه پارامترهای رگرسیون؛ مقایسه دو خط رگرسیون با همدیگر؛ رگرسیون معکوس
- آنالیز واریانس؛ آنالیز واریانس یکطرفه؛ مقایسه های پس از آنالیز واریانس
- مباحث کاربردی بر حسب انتخاب دانشجویان و به تناسب پایان نامه آنها برای کار گروهی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت عملی):

- رسم انواع دیاگرام ها با نرم افزار SPSS
- انجام آزمون های پارامتریک و غیر پارامتریک با نرم افزار SPSS

منابع اصلی درس:

1-Szklo M, Nieto FJ (last edition) Epidemiology beyond the Basics. Massachusetts: Jones and Bartlett

۲-محمد ک، ملک افصلی ح، نهپتیان و ... روش های آماری و شاخص های بهداشتی، آخرین انتشار

شیوه ارزیابی دانشجویان:

انجام آزمونهای مستمر و پایان دوره ای

ارزیابی فعالیتهای دانشجویان در کلاس

ارزیابی تکالیف

کد درس: ۰۴

نام درس: ارزیابی های تشخیصی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با بررسی و شناخت بیمار مراقبت ویژه، پایش علائم حیاتی با فناوری پیشرفته، اصول و مقدمات تصویربرداری پزشکی، آزمایش‌های بالینی و تفسیر داده‌های آزمایشگاهی
شرح درس: در این درس دانشجویان با بررسی و شناخت بیمار مراقبت ویژه، پایش علائم حیاتی با فناوری پیشرفته، اصول و مقدمات تصویربرداری پزشکی، آزمایش‌های بالینی و تفسیر داده‌های آزمایشگاهی آشنا خواهد شد.

شرح درس و رئوس مطالب (نظری ۱۷ ساعت):

- بررسی و شناخت بیمار مراقبت ویژه
- پایش علائم حیاتی با فناوری پیشرفته
- مهارت های آزمایشگاهی:
  - اصول نمونه‌گیری آزمایشگاهی
  - آزمایش‌های بالینی و تفسیر داده‌های آزمایشگاهی
- اصول و مقدمات تصویربرداری پزشکی:
  - اصول و مقدمات تصویربرداری پزشکی
  - رادیوگرافی و تفسیر داده‌ها در بیماران مراقبت های ویژه
  - CT Scan و تفسیر داده‌ها در بیماران مراقبت های ویژه
  - MRI و تفسیر داده‌ها در بیماران مراقبت های ویژه

منابع اصلی درس:

References:

1. Tonja M Hartjes (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
2. Alspach. Joanne (2014) Core Curriculum for Critical Care Nursing.
3. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing. Lippincott Williams & Wilkins.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی

کد درس: ۰۸

نام درس: قانون، اخلاق پرستاری و روابط حرفه‌ای

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با دیدگاه‌های اخلاقی، چگونگی تصمیم‌گیری در چالش‌های اخلاقی

شرح درس: این درس مبانی نظری و مهارت‌های لازم برای اقدامات اخلاقی در مراقبت‌های پرستاری و برقراری ارتباط حرفه‌ای بر اساس ارزش‌های انسانی را فراهم می‌کند. در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان و خانواده آنها آشنا شده و راه‌های توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می‌گیرند. علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه‌های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه‌های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه‌ای پرستاری تجزیه و تحلیل می‌شود. همچنین فراگیران به موضوعات اخلاق پرستاری در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم‌گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می‌کنند تا از این راه صلاحیت‌های اخلاق حرفه‌ای در آنها تقویت شود.

رئوس مطالب (نظری ۱۷ ساعت):

- تعریف اخلاق پرستاری و اهمیت آن
- معنویت و فلسفه اخلاق
- سلامت و معنویت
- کرامت انسان و ارزش‌های اخلاقی اسلامی
- تاریخ اخلاق پرستاری و روابط انسانی
- اصول اخلاق زیستی (اتونومی، سود رسانی، عدم ضرر و زیان، عدالت)
- حساسیت اخلاقی در امر آموزش پرستاری (بالینی)
- مدل‌های ارتباطی پزشک-پرستار-بیمار
- اصول تصمیم‌گیری بر اساس مبانی اخلاقی در تقابل با مشکلات حرفه‌ای پرستاری
- مفاهیم اخلاقی در قوانین پرستاری
- شناخت حقوق اساسی بشر و احترام به حقوق مددجو/بیمار
- مسئولیت‌های قانونی و حرفه‌ای پرستاران مبتنی بر موازین اخلاقی
- موضوعات اخلاقی در مراقبت پرستاری از گروه‌های آسیب‌پذیر
- کدهای اخلاقی و راهنمای عملکرد حرفه‌ای
- اخلاق حرفه‌ای در نظام سلامت
- معضلات اخلاقی و قانونی در پرستاری (سوء رفتار حرفه‌ای، غفلت و ...)
- بکارگیری اصول اخلاقی و رعایت ارزش‌های انسانی و حرفه‌ای در ارائه مراقبت‌های تخصصی به مددجو / بیماران خاص و خانواده‌های آنها
- مفاهیم قانونی، انواع قصور و نحوه رسیدگی به آنها

References:

1. Tonja M Hartjes (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. B, Rich K.L. (last edition) Nursing ethics across the curriculum and into practice, Boston: Jones and Bartlett publishers.
2. Davis A.J.T schudin V, Rave L.D. (last edition) Essentials of teaching and learning in nursing.
3. Thompson I.E.Melia K.M, Boyd Kenneth M. Horsburgh D. (last edition) Nursing ethics, Edinburgh: Churchill Livingstone.
4. Sachedina, A (2009) Islamic biomedical ethics. Principles and Application, Oxford University press.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون کتبی دوره ای و پایانی

کد درس: ۰۹

نام درس: نظریه‌ها، الگوها و مفاهیم پرستاری مراقبت‌های ویژه

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با نظریه و نظریه پردازی در پرستاری و مراقبت‌های ویژه، انواع نظریه‌ها و کاربرد آنها، مفاهیم اساسی پرستاری و کاربرست آنها در مراقبت‌های ویژه

شرح درس: نظریه‌ها و مفاهیم پرستاری مبنای مراقبت علمی و جامع در بخش‌های مراقبت ویژه و تولید دانش اختصاصی برای مراقبت بهینه در این بخش‌ها هستند.

رئوس مطالب (نظری ۲۶ ساعت):

- مفهوم نظریه و الگوهای پرستاری
- مشخصات نظریه و الگوهای پرستاری
- نظریه‌های پرستاری و کاربرست آنها در مراقبت‌های ویژه (نایتینگل، روی، اورم، واتسون، نیومن، راجرز و عبدا...)
- کاربرست مدل سینرزی در مراقبت‌های ویژه
- کاربرست فرایند پرستاری در مراقبت‌های ویژه
- مفهوم ریتمهای بیولوژیک در مراقبت‌های ویژه با تاکید بر خواب
- مفهوم آسایش و درد و مراقبت‌های تسکینی در مراقبت‌های ویژه
- مفهوم استرس و کنترل آن در مراقبت‌های ویژه
- مفهوم محرومیت و اضافه بار حسی در مراقبت‌های ویژه
- مفهوم مرگ و مراقبت‌های بیمار در حال احتضار

References:

1. Alligood, M.R; Tomy, A.M. (last edition) Nursing Theory Utilization & Application, Mosby.
2. Johnson, B.M; Webber, P.B (last edition) An Introduction to Theory & Reasoning in Nursing. Lippincott.
3. Tomey, A. M. Alligood, M. R. (2014). Nursing theorists and their works. St Louis: Mosby.
4. Dewit, S. (2014) Fundamentals concepts and skills for nursing. Philadelphia: Saunders Co.
4. Meleis, E (last edition) Theoretical Nursing: Development and Progress. Philadelphia: Lippincott Co.
5. McEwen, M. Wills, E.M. (last edition). Theoretical Basis for Nursing. Philadelphia: Lippincott Co
6. Taylor, C. and et al (last edition). Fundamental of Nursing Care. London: Mosby Co.
7. Tonja M Hartjes (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis
8. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- ارائه خلاصه مقاله در زمینه مفاهیم پرستاری
- ارائه یک سمینار در زمینه کاربرد یکی از نظریه‌ها و الگوهای پرستاری در مراقبت‌های ویژه
- آزمون کتبی پایانی

هدف کلی: تسلط بر دانش و کسب مهارت‌های تدریس و برنامه‌ریزی آموزشی به منظور طراحی برنامه آموزشی، تدریس و ارزشیابی نحوه اجرای آموزش جهت اعتلای آگاهی‌های مددجو، خانواده، دانشجویان و کارکنان در سطوح مختلف

شرح درس: در این درس روشهای آموزش و اصول یاددهی و یادگیری و عوامل موثر بر هر کدام مطرح و مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب (نظری ۹ ساعت):

- اصول یادگیری بزرگسالان
- فرایند آموزش به بیمار (آموزش بدو پذیرش، حین بستری و پس از ترخیص)
- برنامه‌ریزی آموزش سلامت به بیمار (نیازسنجی، چگونگی طراحی و اجرای برنامه)
- اصول آموزش گروهی
- ارتباط درمانی در آموزش به بیمار
- آشنایی با مدل‌ها و نظریه‌های یادگیری و ارتقا سلامت
- آشنایی با مدل‌های تغییر رفتارهای بهداشتی (مدل اعتقاد بهداشتی، مدل قصد رفتاری، مدل پرسید، مدل نظام خود مراقبتی ارتقا دهنده سلامت سیمونز^۱، مدل برنث^۲)
- آشنایی با مدل‌های حمایت از خودمدیریتی بیمار^۳
- آشنایی با تئوری انتظار ارزش^۴
- پایش و ارزشیابی در آموزش سلامت به بیمار

رئوس مطالب (عملی ۱۷ ساعت):

- آموزش خودمراقبتی به بیماران در کلینیک‌های آموزش سلامت مراکز آموزشی - درمانی
- آشنایی با چک لیست‌های ارزشیابی و اعتبار بخشی آموزش به بیمار در مراکز درمانی
- طراحی یک برنامه آموزشی برای خانواده مددجوی بستری در بخش‌های مراقبت ویژه
- تهیه اپلیکیشن، بسته، پمفلت و فیلم‌های آموزش خودمراقبتی در بیماری‌های مزمن و حاد
- تهیه طرح درس برای آموزش گروهی بیماران

1 Model of Behavior Change
2 Simons
3 BASNEF
4 Model Supporting Patient Self-Management
5 Expectancy Value

References:

1. Bastable, S.B. (last edition), Nurse as educator: principles of teaching and learning practice Boston: Jones & Bartlett publishers.
2. Billings, D.M. and Halstead, J.A. (last edition) teaching in Nursing: A guide for faculty, Saunders, Elsevier.
3. Keating, S.B. (last edition), Curriculum development and evaluation in nursing Philadelphia Lippincott Williams & Wilkins.
4. Pollard, A. and Collins, J. Maddock, M. and Sinco, N. (last Edition), reflective Teaching, London: Continuum.
5. Redman BK (2018) Advances in patient education: Springer Publishing Company.
6. Sassen B (2018) Nursing: Health Education and Improving Patient Self-Management: Springer.
7. Uys, L.R. & Gwele, N.S. (last edition) Curriculum development in nursing: process & innovation, London: Routledge.
- ۸- رفیعی فر، شهرام، احمدزاد اصل، مسعود، شریفی، میرمحسن (۱۳۸۸)، نظام جامع آموزش سلامت به بیماران در جمهوری اسلامی ایران، مؤسسه پژوهشگران بدون مرز.
- ۹- زفسکی، ای. جی (۱۳۹۵)، ترجمه هاشم فردانش، طراحی نظام‌های آموزشی تصمیم‌گیری در برنامه درسی و طراحی برنامه درسی، تهران: سمت
- ۱۰- راهبردهای و فنون طراحی آموزشی. نشین سی بی و پولاک و رایگورث سی ام، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- حضور فعال در کلاس
- امتحانات مرحله ای و پایانی

کد درس: ۱۱

نام درس: داروشناسی اختصاصی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی فراگیران با اصول، مفاهیم و مهمترین مسائل فارماکولوژیک مطرح در بیماران بد حال

رئوس مطالب: (نظری ۱۷ ساعت)

- تعاریف کلی و نحوه اثر داروها، اشکال دارویی و کاربرد داروشناسی در پرستاری مراقبت‌های ویژه
- عملکرد داروها در بیماریهای زمینه‌ای خاص:
- نارسایی کلیه و بیماریهای اعصاب
- نارسایی کبد، قلب و تنفس
- سایر سیستم‌ها
- تداخلات دارویی، کلیات و مکانیسم داروها
- عوارض دارویی
- تغییرات فردی در پاسخ‌های دارویی

References:

1. Lehne - Richard A (last edition), Pharmacology for Nursing care, Elsevier Health Science latest edition.
2. Lilley Linda (last edition), Pharmacology and the Nursing process, Elsevier Health Sciences.
3. Paw Henry G W, Shulman Rob (last edition) Handbook of Drugs in Intensive Care. Cambridge University Press, New York, Fourth edition.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره‌ای و پایانی

هدف کلی: آشنایی با مفاهیم و تعاریف پرستاری مراقبت های ویژه و اصول عمومی مراقبت های پرستاری در رفع نیازهای گوناگون مددجویان در بخش های مراقبت ویژه.

شرح درس: در این درس دانشجویان صرف نظر از نیازهای اختصاصی مراقبت های پرستاری از بیماران دچار وضعیت های تهدید کننده حیات، مراقبت های پرستاری عمومی در بخش های مراقبت ویژه شامل مهارت های اولیه پرستاری و مراقبت از پوست، چشم، دهان و حمایت های عاطفی از بیماران بدحال و محاسبات دارویی آشنا خواهند شد. علاوه بر این مفهوم مراقبت های تسکینی و ابعاد آن در بیماران بستری در بخش های ویژه و مراقبت در منزل پس از ترخیص ارائه خواهد شد. مراقبت های عمومی در خصوص تغذیه و روشهای آن و موضوعات مربوط به نقل و انتقال بیماران بد حال نیز مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب (نظری ۳۴ ساعت):

تعریف مراقبت های ویژه پرستاری

مراقبت از پوست:

- آسیب های رایج پوستی در بیماران بدحال
- نگهداری و حفظ سلامت پوست
- مراقبت های عمومی و پیشگیری از آسیب های پوستی
- زخم بستر و زخمهای فشاری پیچیده (پاتوفیزیولوژی، درجه بندی، ابزارهای بررسی زخم بستر، درمان های رایج و نوین و مراقبت های پرستاری)

مراقبت از چشم:

- آسیب های رایج چشمی در بیماران بدحال و پیشگیری از آنها
- علائم و عوارض
- مراقبت های پرستاری از چشم در بیماران بدحال
- مراقبت از دهان:

- آسیب های رایج دهانی در بیماران بدحال و پیشگیری از آنها
- علائم و عوارض
- مراقبت های پرستاری از دهان در بیماران بدحال
- مراقبت های تغذیه ای:

- بررسی وضعیت تغذیه ای بیماران
- سوتغذیه و چگونگی تاثیر آن در بیماران بدحال
- چگونگی حمایت تغذیه ای بیماران بدحال
- روش های تامین نیازهای تغذیه ای در بیماران بدحال

- تغییرات رژیم غذایی در بیماری های قلبی - عروقی، تنفسی، کلیوی، عصبی، گوارشی و غدد درون ریز
- مراقبت های تسکینی در بیماران در حال احتضار:
- چگونگی تامین راحتی بیمار در مراقبت تسکینی
- چگونگی تصمیم گیری در زمینه نحوه مراقبت از بیماران بدحال در حال احتضار
- مسائل حقوقی در مراقبت از بیماران بدحال در حال احتضار
- مسائل اخلاقی در مراقبت از بیماران بدحال در حال احتضار
- مسائل مربوط به قطع یا متوقف نمودن مراقبت از بیماران بدحال در حال احتضار
- قطع یا جداسازی بیمار از دستگاه دستگاه تهویه مکانیکی
- دستور عدم احیای قلبی - ریوی
- مسائل پرستاری در ارتباط با انتقال بیماران بدحال:
- انتقال بیماران بدحال از صحنه حوادث به بیمارستان
- انتقال بیماران بدحال به بیمارستان های دیگر
- انتقال داخل بیمارستانی بیماران بدحال
- آماده سازی و انتقال تجهیزات به منظور انتقال بیمار
- اصول مراقبت در منزل و آسایشگاه
- مراقبت از بیمار تحت تهویه مکانیکی
- مراقبت از بیمار دارای تراکتوستومی
- اصول نوتوانی بیماران بدحال:
- نوتوانی تنفسی
- نوتوانی اندام ها

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Smith Fang GAO Yeung, Joyce (last edition) Core Topics in Critical. Cambridge University
2. Alspach. Joanne(2010) Core Curriculum for Critical Care Nursing. Last Edition.press, New York.
3. Burns.Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education. Third Edition.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۱۳

نام درس: مراقبت‌های ویژه تنفس و قفسه سینه

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه تنفس

شرح درس: در این درس دانشجویان اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه تنفس و خصوصاً بیماران تحت تهویه مکانیکی آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب (نظری ۲۶ ساعت):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار مراقبت‌های ویژه
- روش‌های تشخیصی (تفسیرگرافی قفسه سینه، آنژیوگرام ریوی، توموگرافی عروق ریه و اسکن V/Q)
- پایش (پایش تهاجمی و غیر تهاجمی سامانه تنفسی، پایش داده‌های دستگاه ونتیلاتور)
- حمایت تنفسی
- اصول و مفاهیم تهویه مکانیکی، مدهای تنفسی و تنظیمات دستگاه تهویه مکانیکی بر اساس ارزیابی وضعیت تنفسی بیمار، مراقبت‌های پرستاری از بیمار تحت تهویه مکانیکی، ارزیابی آمادگی بیمار و جداسازی از ونتیلاتور
- مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه:

- نارسایی حاد تنفسی
- سندرم دیسترس حاد تنفسی
- هیپرتاسیون ریوی
- پنومونی وابسته به ونتیلاتور
- آسیب‌های قفسه سینه
- نوتوانی در بیماریهای تنفسی

جراحی‌ها و پروسیجرهای تهاجمی قفسه سینه و مراقبت‌های پرستاری:

- چست تیوب
- پنومونکتومی^۱
- لوپکتومی^۲
- رزکسیون وچ^۳
- بیوپسی ریه^۴
- دکورتیکشن^۵
- استنت ریه^۶

- 1 Computed Tomography of Pulmonary Arteries (CTPA)
- 2 Pneumonectomy
- 3 Lobectomy
- 4 Wedge resection
- 5 Lung Biopsy
- 6 Decortication
- 7 Pulmonary Stent

• برونکوسکوپی^۱

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
2. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
3. Alspach. Joanne (last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing.
4. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing. Lippincott Williams & Wilkins.
5. آسیه دهقانی، احمدرضا یزدان نیک، (1397) حمایت تنفسی در بخش مراقبت های ویژه، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
6. محمد رضا عسگری، محسن سلیمانی (1397) کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU, CCU, و دیالیز. انتشارات بشری
7. ملاحح نیکروان مفرد، حسن شیری (1392)، مراقبتهای ویژه در ICU. انتشارات نور دانش

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۱۳

نام درس: کارآموزی مراقبت‌های ویژه تنفس و قفسه سینه

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: میانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، مراقبت‌های ویژه تنفس و قفسه سینه، ارزیابی‌های تشخیصی و داروشناسی.

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری از بیماری‌های دستگاه تنفس و مهارت‌آموزی در زمینه رویه‌های تشخیصی و درمانی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه تنفس و خصوصاً بیماران تحت تهویه مکانیکی آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه تنفسی در بیماران مبتلا به اختلالات حاد تنفسی (نارسایی حاد تنفسی، سندرم دیسترس حاد تنفسی، پنومونی وابسته به ونتیلاتور، بیماران تحت تهویه مکانیکی و آمبولی ریه) و جراحی‌های دستگاه تنفس بستری در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل:

- گزارش دهی رادیوگرافی قفسه سینه
- انجام و پایش پالس اکسیمتری
- انجام صحیح و گزارش دهی کاپنوگرافی
- تهیه نمونه خون شریانی از طریق کاتتر شریانی و کانولاسیون شریانی
- پایش و گزارش دهی گازهای خون شریانی
- اجرای تکنیک‌های مختلف فیزیوتراپی قفسه سینه
- چگونگی استفاده از اینهاورها، نبولایزرها و وسایل مختلف اکسیژن درمانی
- کار گذاشتن Oropharyngeal airway
- کار گذاشتن Nasopharyngeal airway
- کار گذاشتن لوله‌گذاری داخل نای
- بستن و محکم کردن لوله تراشه
- کنترل فشار کاف لوله تراشه یا تراکئوستومی
- خارج کردن لوله تراشه Extubation
- ساکش لوله تراشه به روش باز و بسته
- ساکش تراکئوستومی
- آماده کردن دستگاه تهویه مکانیکی و وصل کردن بیمار به دستگاه
- تهویه مکانیکی با استفاده از آمبویگ
- تهویه مکانیکی غیرتهاجمی با ماسک NIV
- پایش داده‌های دستگاه ونتیلاتور
- انتخاب مد تنفسی و تنظیمات دستگاه تهویه مکانیکی بر اساس ارزیابی وضعیت تنفسی بیمار
- ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از ونتیلاتور
- جداسازی بیمار از دستگاه تهویه مکانیکی Weaning

- مراقبت‌های روتین در کارگذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر شریانی (آرترا لاین) و کاتتر ورید مرکزی یا CVP
- مراقبت از بیمار با درن جنبی
- خارج کردن درن فضای جنبی

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education .
2. Criner Gerard J, Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
3. Alspach. Joanne (last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing .
4. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing. Lippincott.
5. آسیه دهقانی، احمدرضا یزدان نیک، (۱۳۹۷) حمایت تنفسی در بخش مراقبت‌های ویژه، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
6. محمدرضا عسگری، محسن سلیمانی (۱۳۹۷) کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU، CCU، و دیالیز. انتشارات بشری
7. ملاحح نیکروان مفرد، حسن شیرینی (۱۳۹۲)، مراقبت‌های ویژه در ICU، انتشارات نور دانش منابع اصلی درس:

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون کتبی ورودی بخش. ۳۰٪ لاگ بوک
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

- تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه‌های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت‌های کاری، از شنبه لغایت پنجشنبه خواهد بود و می‌تواند در شیفت‌های مختلف انجام شود (عصر کاری و صبح کاری ۶ ساعت، شب کاری ۱۲ ساعت).
- تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل یا توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می‌تواند اجرا شود.
- تذکر ۳: از تمام ظرفیت‌های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

نام درس: مراقبت‌های ویژه قلب و عروق
پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی
تعداد واحد: ۱/۵ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه قلب و عروق
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه قلب و عروق و کار با تجهیزات بخش CCU و OHICU آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب (نظری ۲۶ ساعت):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار مراقبت‌های ویژه
- روش‌های تشخیصی (نوار قلب ۱۲، ۱۸ لیدی، مانیتورینگ ۲۴ ساعته با هولتر آنژیوگرافی عروق کرونر، آنژیوپلاستی، آشنایی اکو کاردیوگرافی ترانس توراسیک و اکو کاردیوگرافی از طریق مری، کاتتریزاسیون قلب، آشنایی با تفسیر اسکن رادیوایزوتوپ قلب، آشنایی با سونوگرافی داپلر عروق، تست ورزش)
- پایش (پایش تهاجمی و غیر تهاجمی فشارخون، برون ده قلبی، PAP، CVP و PCWP) مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه:
- بیماری‌های عروق کرونر (سندرم حاد کرونری، انواع آنژین قلبی، سکته‌های قلبی)
- نارسایی قلبی و کاردیومیوپاتی‌ها
- بیماری‌های دریچه‌ای قلب
- ترمبوآمبولی وریدی
- بیماری‌های مادرزادی قلبی و جراحی‌های آن
- اندوکاردیت
- میوکاردیت
- بحران پرفشاری خون
- اختلالات ریتم قلب (شناخت الکتروکاردیوگرام غیر طبیعی، آشنایی با دیس ریتمی‌ها، داروهای آنتی آریتمی، شوک سینکرونایز و آسینکرونایز، دفیبریلاتور کاشتنی، آشنایی با انواع پیس میکر و مراقبت‌های پرستاری در پیس میکر)
- جراحی‌های قلب و قفسه سینه:
- انواع جراحی‌های قلب باز و بسته و قفسه سینه
- عوارض مرتبط با جراحی‌های قلب و قفسه سینه
- مراقبت‌های پرستاری پس از جراحی‌های قلب باز و قفسه سینه
- نوتوانی در بیماری‌های قلب و عروق

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis

1. 24-hour monitoring

2. transthoracic echocardiography

3. transesophageal echocardiography (TEE)

2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing. Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne(2014) AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education. Third Edition. Section2, 231-263.

2. Woods, Susan L, Froelicher, Erica, Motzer Underhill (2010) Cardiac Nursing. Lippincott.section1, 18-28.

3. Alspach. Joanne (last Edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing.

4. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review.Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London. Part 2,320-341.

5. Morton Fontaine(2018) Essential of Critical Care Nursing., Lippincott Williams & Wilkins. Part Three, 143-179.

۶. میر محمد صادقی، محسن. نکات کلیدی در جراحی قلب و ICU. انتشارات تیمورزاده: سال ۱۳۹۴

۷. معصومه زاکری مقدم، منصوره علی اصغرپور(۱۳۹۱) مراقبتهای پرستاری ویژه در بخش های ICU, CCU و دیالیز. انتشارات رفیع

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۱۶

نام درس: کارآموزی مراقبت‌های ویژه قلب و عروق

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، مراقبت‌های ویژه قلب و عروق، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه قلب و عروق
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه قلب و عروق و کار با تجهیزات بخش CCU و OHICU آشنا می‌شوند.

رتبوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه قلبی - عروقی در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی و عروقی (سندرم حاد کروتوری، نارسایی قلبی حاد، بیماری‌های دریچه‌ای قلب)، بستری در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر، مراقبت‌های پرستاری قبل و بعد از کاتتریزاسیون قلبی، اعمال جراحی قلب باز، کارگذاری بالون پمپ داخل آئورتی و پیس میکر و یادگیری و مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل:
رویه‌های تشخیصی:

- انجام صحیح، پایش و گزارش دهی الکتروکاردیوگرام ۱۲ لیدی
- کمک در کار گذاشتن کاتتر شریانی، پایش و تفسیر آن
- کمک در کار گذاشتن کاتتر ورید مرکزی، پایش و تفسیر آن
- کمک در کار گذاشتن کاتتر شریان ریوی، پایش و تفسیر آن
- اندازه‌گیری برون ده قلبی به روش Thermo-dilution, PICCO و Vigileo
- کمک به پزشک در انجام پروسیجرهای تهاجمی مانند چست تیوب، کاتتر شریان ریوی، کاتتر شریانی (آرترا لاین) و کاتتر ورید مرکزی یا CVP (در صورت امکان)

محاسبه دوز داروها:

- ترمبولیتیک‌ها
- آنتی آریتمی‌ها
- اینوتروپ‌ها

کار با تجهیزات:

- کار با مانیتورینگ قلبی و تنفسی (ماژول‌های NIBP, SPO2, CO2, TEMP, RESP, ECG)
- اصول کار کردن با دستگاه ضربان ساز قلبی (Pacemaker) داخلی، موقت و خارجی
- اصول کار کردن با دفیبریلاتور و دی سی شوک (دفیبریلیشن و کاردیوورژن)
- اصول کار کردن با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ
- اصول کار کردن با پمپ DVT

- اصول کار کردن با پمپ (Enhanced External Counter Pulsation) EECP
- اصول کار کردن با بالون پمپ داخل آئورتی
- اصول کار کردن با دفیبریلاتور کاشتنی
- اصول کار با هولتر مانیتورینگ قلبی و فشار خون

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education. Third Edition. Section2, 231-263.
2. Woods, Susan L, Froelicher, Erica, Motzer Underhill (2010) Cardiac Nursing. Lippincott. section1, 18-28.
3. Alspach. Joanne (last Edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing.
4. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London. Part 2, 320-341.
5. Morton Fontaine(2018) Essential of Critical Care Nursing., Lippincott Williams & Wilkins. Part Three, 143-179.

۶. میر محمد صادقی، محسن. نکات کلیدی در جراحی قلب و ICU. انتشارات تیمورزاده: سال ۱۳۹۴
۷. معصومه ناکری مقدم، منصوره علی اصغرپور(۱۳۹۱) مراقبتهای پرستاری ویژه در بخش های ICU, CCU و دیالیز. انتشارات رفیع

شیوه ارزیابی دانشجوی

- آزمون کتبی ورودی بخش
  - لاگ بوک
  - آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
  - ارائه پورت فولیو
- تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت های کاری، از شنبه لغایت پنج شنبه خواهد بود (عصر کاری و صبح کاری ۶ ساعت، شب کاری ۱۲ ساعت)
- تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می تواند اجرا شود.
- تذکر ۳: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۱۷

نام درس: مراقبت‌های ویژه اعصاب و روان

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.

تعداد واحد: ۱/۵ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی شایع در

بخش‌های مراقبت‌های ویژه

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب (نظری ۲۶ ساعت):

ارزیابی بیمار:

• بررسی و شناخت بیمار

• معاینات بالینی (پایش سطح هوشیاری و سامانه‌های حسی - حرکتی، معیار گلاسکو و معیار Four Score، ارزیابی اعصاب کرانیال، ارزیابی عملکرد ساقه مغز، تغییرات علائم حیاتی در اختلالات عملکرد عصبی، معیارهای نورولوژیک تعیین مرگ مغزی)

• روش‌های تشخیصی (پانچر کمر، آسی تی اسکن، ام آر آی، آنژیوگرافی مغز، اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال، الکتروانسفالوگرافی، الکترومیوگرافی، مطالعات بررسی هدایت عصبی)

• پایش (پایش تهاجمی ICP و اکسیژناسیون مغزی)

مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه اعصاب:

• افزایش فشار داخل جمجمه

• سکته‌های مغزی

• هماتوم‌های مغزی (هماتوم اپیدورال، ساب‌دورال و هماتوم‌های داخل بطنی یا ICH)

• تومورهای مغزی

• ضربه‌های مغزی

• ضربه‌های نخاعی

• تشنج و صرع

• عفونت‌های سیستم اعصاب مرکزی (مننژیت، انسفالیت، مننکوآنسفالیت)

• اختلالات عصبی-عضلانی (سندرم گیلن باره، میاستنی گراو)

• انسفالوپاتی

• پروتکل تشخیص مرگ مغزی

جراحی‌های اعصاب:

• انواع اقدامات مداخله‌ای و جراحی‌های اعصاب

- 1 Glasgow Coma Scale
- 2 Brain Stem
- 3 Lumbar Puncture
- 4 Nerve Conduction Studies
- 5 Guillain-Barre Syndrome
- 6 Myasthenia Gravis

- عوارض ناشی از مداخلات و جراحی‌های اعصاب
- مراقبت از درن‌های حفره مغزی
- مراقبت پرستاری از بیماران بحرانی پس از جراحی‌های اعصاب
- مشکلات بالینی ویژه روان:
- شناخت قوریت‌های روانپزشکی
- اختلالات درکی (توهم و هذیان)
- نکات مربوط به خودکشی، حمایت از بیمار و خانواده
- ازدیاد محرک‌های حسی
- محرومیت از محرک‌های حسی
- دلیریوم

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Anish Bhardwaj, Marek A. Mirski (2010), Handbook of Neurocritical Care. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
2. Barker. (last edition) Neuroscience nursing a spectrum of care. Mosby.
3. Goanne V, Hickey (2014) The Clinical Practice of Neurological & Neurosurgical Nursing. Amazon.
4. Sue Woodward- Mestecky. (2011) Neuroscience Nursing: evidence-based practice. Wiley-Blackwell.
5. Alspach, Joanne (2010) Core Curriculum for Critical Care Nursing. Last Edition.
6. Black, J; Hawak, J (2014) Medical Surgical Nursing, Clinical management for positive outcome. Elsevier Saunders, Last Edition.
7. Burns. Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
8. Carlson, Karen. (last edition) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier.
9. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
10. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins.
9. Rabinovici. Reuven, Frankel Heidi L, Kirton, Orlando C. (2010) Trauma, Critical Care and Surgical Emergencies: A Case and Evidence-Based Textbook. Informa Healthcare.
10. Townsend, Mary. (last edition) Nursing Diagnosis in Psychiatric and psychotropic Medication.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، مراقبت‌های ویژه اعصاب، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.
تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی (۵۱ ساعت)

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری از بیماری‌های دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی شایع در بخش‌های مراقبت‌های ویژه
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی آشنا می‌شود.

رئوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه اعصاب و اختلالات روانپزشکی در بیماران مبتلا به اختلالات حاد عصبی (بیماران دچار کاهش سطح هوشیاری، آسیب‌های مغزی، آسیب‌های نخاعی، همتوم‌های مغزی، تومورهای مغزی، افزایش فشار داخل جمجمه، اختلالات عصبی-عضلانی، مرگ مغزی، صرع و تشنج و جراحی‌های اعصاب) و اختلالات روانپزشکی (فوریت‌های روانپزشکی، توهم و هذیان، دلیریوم) در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل:

• بکارگیری ابزارهای رایج در بخش ویژه: ابزارهای سدیشن، ابزارهای کنترل درد، ابزارهای بررسی سطح هوشیاری
Four Score و GCS

• پایش سطح هوشیاری و سامانه‌های حسی - حرکتی

• پایش فشار داخل بطن‌های جمجمه

• معاینه کامل عصبی (بررسی چشم، بررسی مردمک، بررسی حس و حرکت، هوشیاری و وضعیت ذهنی و کلامی)

• آشنایی با رویه تشخیصی (پانکچر کمر، سی تی اسکن، ام آر آی، آنژیوگرافی مغز، اولتراسوند داپلر ترانس کراتیال، الکتروانسفالوگرافی و الکترومیوگرافی)

• ارائه مراقبت‌های ویژه به بیماران بحرانی داخلی و جراحی اعصاب

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.

2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier.

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Anish Bhardwaj, Marek A. Mirski (2010), Handbook of Neurocritical Care. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.

2. Barker. (last edition) Neuroscience nursing a spectrum of care. Mosby.

3. Goanne V. Hickey. (2014) The Clinical Practice of Neurological & Neurosurgical Nursing. Amazon.

4. Sue Woodward- Mesteky. (2011) Neuroscience Nursing: evidence-based practice. Wiley-Blackwell.

5. Alspach. Joanne (2010) Core Curriculum for Critical Care Nursing. Last Edition.

6. Black, J; Hawak, J (2014) Medical Surgical Nursing, Clinical management for positive outcome. Elsevier Saunders, Last Edition.

7. Burns, Suzanne (2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education .
8. Carlson, Karen.(2009) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier.
9. Criner Gerard J, Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E (2010) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
10. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins.
11. Townsend, Mary.(last edition) Nursing Diagnosis in Psychiatric and psychotropic Medication.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- لاگ بوک
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت های کاری، از شنبه لغایت پنج شنبه خواهد بود (عصر کاری و صبح کاری ۶ ساعت، شب کاری ۱۲ ساعت)

تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می تواند اجرا شود.

تذکر ۳: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

نام درس: مراقبت‌های ویژه گوارش و جراحی شکم
پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی،
تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه گوارش و جراحی‌های شکم و لگن
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و مفاهیم مراقبت‌های ویژه پرستاری سیستم گوارش آشنا شده و توانایی
لازم در نحوه ارائه مراقبت به مددجویان و بیماران با اختلالات حاد و ویژه سیستم گوارش را کسب می‌نمایند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار
- روش‌های تشخیصی
- پایش

مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه:

- اختلالات تغذیه‌ای در بیماران بخش‌های ویژه
- نارسایی کبدی و انسفالوپاتی کبدی
- سندرم حاد کمپارتمان شکمی
- ضربات شکمی

جراحی شکم و لگن:

- انواع اقدامات مداخله‌ای و جراحی‌های شکم و لگن
- عوارض مربوط به اقدامات و جراحی‌های شکم و لگن
- مراقبت از درن‌ها و پایش فشار داخل شکمی
- مراقبت‌های پرستاری در بیماران تحت جراحی‌های شکم و لگن

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.

2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Alspach. Joanne (2010) Core Curriculum for Critical Care Nursing. Last Edition.

2. Black, J; Hawak, J (2014) Medical Surgical Nursing. Clinical management for positive outcome. Elsevier Saunders, Last Edition.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره‌ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

نام درس: مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز
پیش‌نیاز یا همزمان: میانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.
تعداد واحد: ۱ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در نارسایی حاد و مزمن کلیه، تروماها و جراحی‌های کلیه، ممانه و مجاری ادرار و درمان‌های جایگزین (همودیالیز و دیالیز صفاقی)
شرح درس: در این درس دانشجو با نارسایی حاد و مزمن کلیه، تروماها و جراحی‌های کلیه، ممانه و مجاری ادرار و مراقبت‌های پرستاری در همودیالیز و دیالیز صفاقی آشنا می‌شود.
رئوس مطالب (نظری ۱۷ ساعت):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار
- روش‌های تشخیصی
- پایش

مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه:

- نارسایی حاد کلیوی (نارسایی حاد کلیوی پیش کلیوی، نارسایی حاد کلیوی درون کلیوی، نارسایی حاد کلیوی پس کلیوی) و نارسایی مزمن کلیه
- تروماهای کلیه، ممانه و مجاری ادرار
- ارزیابی، تشخیص و مراقبت‌های پرستاری در جراحی کلیه و مجاری ادراری
- درمان‌های جایگزین در نارسایی کلیه:
- همودیالیز (اصول همودیالیز، انواع صافی و نحوه انتخاب صافی، محلول‌های همودیالیز و R/O، انواع دستیابی عروقی و مراقبت‌های آن، مواد ضد انعقاد (آنتی‌کوآگولانت‌ها) و روش‌های استفاده در حین همودیالیز، مراقبت‌های پرستاری حین دیالیز، تغذیه در بیماران تحت درمان با همودیالیز، آزمایشات و مقادیر آن در بیماران تحت درمان با همودیالیز)
- دیالیز صفاقی (انواع دیالیز صفاقی، نحوه انجام دیالیز صفاقی، تغذیه در دیالیز صفاقی، مدیریت عوارض دیالیز صفاقی)
- درمان مداوم جایگزین کلیه (CRRT)

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Brenner, BM. Rectors. (2012) The Kidney. 8 edition. Elsevier Saunders

- 1 Acute renal failure^۱
- 2 Perrenal
- 3 Intrarenal
- 4 Post renal

۲. هاشمی، م، شاهقلیان ن (۱۳۹۲) نارسایی کلیه و درمان های جایگزین، چاپ حیدری.

۳. اتابک، ش و همکاران، (۱۳۸۸) پرستار و دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها.

۴. آزمندیان، ج و همکاران، (۱۳۸۸) دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها.

۵. ذاکری مقدم م، علی اصغرپور م. (۱۳۹۱) مراقبت های پرستاری ویژه در بخش های ICU، CCU و دیالیز، تهران، انتشارات اندیشه رفیع.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۳۱

نام درس: کارآموزی مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، مراقبت‌های ویژه کلیه و مجاری ادراری و دیالیز، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.

تعداد واحد: ۰/۵ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در همودیالیز و دیالیز صفاقی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و مراقبت‌های پرستاری در همودیالیز و دیالیز صفاقی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب کارآموزی (۲۶ ساعت):

- اصول و نحوه کار کردن انواع دستگاه‌های همودیالیز
- ست کردن و پریم کردن دستگاه همودیالیز
- علل و چگونگی برطرف نمودن آلام‌های دستگاه‌های همودیالیز
- آشنایی با انواع راه‌های دسترسی عروقی (فیستول، گرافت و پرمیکت)
- آشنایی با انواع صافی‌ها
- آشنایی با انواع محلول‌های دیالیز
- چگونگی استفاده از پروفایل‌های سدیم و اولترافیلتراسیون
- آشنایی با دستگاه اسمز معکوس یا RO
- چگونگی مدیریت عوارض حین دیالیز
- آموزش بیمار در خصوص رعایت رژیم غذایی، مراقبت از راه دسترسی عروقی و کنترل عوارض نارسایی کلیه و همودیالیز
- آموزش خانواده بیمار در باره چگونگی مراقبت در منزل
- آموزش مراحل دیالیز صفاقی به بیمار
- چگونگی محاسبه نمودن میزان کفایت دیالیز
- تفسیر آزمایشات بیمار و آموزش بیماران در مورد نوع رژیم غذایی و دارویی بر اساس آزمایشات

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Brenner, BM. Rectors. (2012) The Kidney. 8 edition. Elsevier Saunders

۲. هاشمی، م، شاهقلیان ن (۱۳۹۲) نارسایی کلیه و درمان‌های جایگزین، چاپ حیدری.

۳. آتابک، ش و همکاران، (۱۳۸۸) پرستار و دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها.

۴. آرمندیان، ج و همکاران، (۱۳۸۸) دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها.

۵. ذاکری مقدم، م، علی اصغرپور، م. (۱۳۹۱) مراقبت‌های پرستاری ویژه در بخش‌های ICU، CCU و دیالیز، تهران، انتشارات اندیشه رفیع.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

شیوه ارزیابی دانشجو

• آزمون کتبی ورودی بخش

• لاگ بوک

• آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS

• ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت های کاری، از شنبه لغایت پنج شنبه خواهد بود (عصر کاری و صبح کاری ۶ ساعت)

تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می تواند اجرا شود.

تذکر ۳: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

نام درس: مراقبت‌های ویژه غدد
پیش‌نیاز یا همزمان: مباحث مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.
تعداد واحد: ۰/۵ واحد
نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه غدد
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه غدد آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب (نظری ۹ ساعت):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار
- روش‌های تشخیصی
- پایش بیمار

مراقبت‌های پرستاری در مشکلات بالینی ویژه:

- دیابت بی مزه
- سندرم ترشح نابجای هورمون آنتی دیورتیک
- بیماری‌های تیروئید (پرکاری تیروئید و کم‌کاری تیروئید و کمای میکزودم)
- کم‌کاری و پرکاری پارا تیروئید
- بیماری‌های غدد فوق کلیوی (کم‌کاری غدد فوق کلیوی و پرکاری غدد فوق کلیوی)
- دیابت (کتواسیدوز دیابتی، کوماهی هیپراسولار، کوماهی هیپوگلیسمی، چگونگی پیشگیری از عوارض دیابت، چگونگی مدیریت دیابت، رژیم غذایی بیماران مبتلا به دیابت، هیپیر گلیسمی ناشی از استرس)

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management, 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
2. Carlson, Karen.(last edition) AACN Critical Care Nursing, Saunders, Elsevier.
3. Morton Fontaine.(2018) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۲۳

نام درس: مراقبت‌های ویژه اختلالات چندارگانی و بیماران با نیازهای خاص
پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی: آشنایی دانشجویان با ارزیابی و مراقبت از بیماران دارای تروماهای نافذ و غیر نافذ، سوختگی، شوک، سندرم نارسایی چند ارگان، مسمومیتها و اوردوز دارویی، عفونت‌های اکتسابی از بیمارستان (عفونت‌های ادراری، عفونت‌های محل جراحی، باکتریی و عفونت‌های زخم‌های باز (اولسرها، سوختگی‌ها و زخم‌های فشاری)) و اورژانس‌های هماتولوژی و انکولوژی، مراقبتهای ویژه زنان باردار و مراقبت از بیماران تحت پیوند.

شرح درس: در این درس دانشجویان با مراقبت‌های ویژه پرستاری در پیوند اعضا و وضعیت‌های بحرانی (تروماهای نافذ و غیر نافذ، سوختگی، شوک، سندرم نارسایی چند ارگان، مسمومیتها و اوردوز دارویی، عفونت‌های اکتسابی از سیستم‌های سلامتی و اورژانس‌های هماتولوژی و انکولوژی و بارداری و زایمان پرخطر) آشنا گردیده و قادر به ارزیابی مددجویان در شرایط اضطراری بوده و تصمیمات مقتضی مناسب به هنگام مراقبت فوری و بحرانی اتخاذ می‌تمایند.

رتوس مطالب (نظری ۳۴ ساعت):

ارزیابی بیمار:

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار
- روش‌های تشخیصی
- پایش

مشکلات بالینی ویژه:

- تروماهای نافذ و غیر نافذ (مراقبت اولیه و ثانویه)
- شوک (شوک هیپوولمیک، شوک کاردیوژنیک، شوک آنافیلاکتیک، شوک نوروژنیک، شوک سپتیک)
- سندرم نارسایی چند ارگان^۱
- سندرم پاسخ‌های التهابی سیستمیک^۲
- افتراق سندرم نارسایی چند ارگان، سندرم پاسخ‌های التهابی سیستمیک، سپسیس، سپسیس شدید، شوک سپتیک و باکتریی
- عفونت‌های اکتسابی از سیستم‌های سلامتی^۳
- مسمومیتها و اوردوز دارویی^۴
- اورژانس‌های هماتولوژی (سندرم انعقاد منتشر داخل عروقی، ترومبوسیتوپنی، ترمبوسیتوپتی ناشی از هپارین، آنمی سیکل سل، آنمی در بیماران ویژه)
- اورژانس‌های انکولوژی (هیپرکلسمی در بدخیمی‌ها، سندرم لیز تومور، سندرم ترشح نامناسب هورمون آنتی دیورتیک، کمپرس نخاع، سندرم ورید اجوف فوقانی و تامپوناد قلبی)

- 1 Hospital Acquired Infection(HAI)
- 2 Multiple Organ Dysfunction Syndrome(MODS)
- 3 Systemic Inflammatory response Syndrome(SIRS)
- 4 Health care -Acquired Infections
- 5 Drug Overdose
- 6 Disseminated Intravascular Coagulation(DIC)
- 7 Thrombocytopenia
- 8 Hypercalcemia of Malignancy
- 9 Acute Tumor Lysis Syndrome

• مدیریت حاملگی‌های پرخطر (خون ریزی قبل از زایمان، خون ریزی پس از زایمان، زایمان غیرعادی، ترمیوآمبولیسم وریدی در بارداری، اکلامپسی، پره اکلامپسی، حاملگی چندقلویی)^{۱۱}
سوختگی‌ها:

- مکانیسم و انواع سوختگی
- چگونگی محاسبه درصد و شدت سوختگی
- چگونگی مایع درمانی در انواع سوختگی
- عفونت‌ها در سوختگی
- درد و مسائل روانی در انواع سوختگی

پیوند:

- پیوند اعضای نرم^{۱۲} و اعضای تو پر^{۱۳}
- ایمونولوژی پیوند
- اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون‌های پیوند
- معیارهای انتخاب دهنده و گیرنده در پیوند
- مراحل پیوند اعضا
- مسائل قانونی، اخلاقی و شرعی در پیوند
- مراقبت‌های بعد از عمل جراحی پیوند
- انواع پس‌زدن پیوند و مداخلات مربوطه
- داروهای مورد استفاده در پیوند (گلوکوکورتیکوئیدها، مایکوفنولات موفقیتیل، لاسل سپت، آنتی‌بادی‌های پلی‌کلونال، آنتی‌بادی‌های مونوکلونال از جمله OKT3، آزاتیوپورین، سیکلوسپورین، سیرلیموس یا راپامیون).
- آموزش‌های بیماران پیوند
- تغذیه در بیماران پیوند
- عفونت‌های فرصت طلب ویژه در پیوند

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

1 Syndrome of Inappropriate Antidiuretic Hormone	
2 Spinal Cord Compression	
3 Superior Vena Cava Syndrome	
4 Cardiac Tamponade	
5 Ante partum Haemorrhage	
6 Post partum Haemorrhage	
7 Abnormal Labour	
8 Venous Thromboembolism	
9 Eclampsia	
1 preeclampsia	0
1 Multiple Pregnancy	1
1 Liquid	2
1 Solid	3
1 Mefenolate Mofetil	4
1 Concept	5

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education. Chapter 11, Page: 293-310.
2. Rabinovici. Reuven, Frankel Heidi L, Kirton, Orlando C (2010) Trauma, Critical Care and Surgical Emergencies: A Case and Evidence-Based Textbook. Informa Healthcare.
3. Gabriel m, Danovitch. Hand book of transplantation. Wolters Kluwer. Lippincott williams@wilkins.2010
4. Carlson, Karen.(last edition) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier, chapter 40 and 41, shock, Page:1067-1128, chapter 42, trauma, Page:1134-1144, chapter 43, Multiple Organ Dysfunction Syndrome, Page:1189-1205, Chapter 44, burns, Page:1212-1257.
5. Morton Fontaine.(2013) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins. part eleven, chapter 33, shock and Multiple Organ Dysfunction Syndrome, page:457-469, chapter 34, trauma, Page:470-486.
۶. هاشمی، مریم، شاهقلیان، ناهید، کاشانی، فهیمه، (۱۳۹۲) پیوند کلیه. تهران، انتشارات حیدری.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- حضور فعال و مستمر در کلاس درس
- آزمون کتبی دوره ای و پایانی
- ارائه تکلیف و سمینار

کد درس: ۲۴

نام درس: کارآموزی مراقبت‌های ویژه اختلالات چند ارگانی

پیش‌نیاز و همزمان: مبانی مراقبت‌های پرستاری ویژه، مراقبت‌های ویژه اختلالات چند ارگانی، ارزیابی‌های تشخیصی، داروشناسی.

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی دانشجو با ارزیابی و مراقبت از بیماران دارای اختلالات چند ارگانی، ترومای متعدد و بیماران تحت پیوند و دچار سوختگی

شرح درس:

در این درس دانشجو با مراقبت‌های پرستاری از بیماران اختلالات چند ارگانی، بیماران مبتلا به ترومای متعدد بیماران تحت پیوند اعضا و سوختگی آشنا گردیده و قادر به ارزیابی مددجویان در شرایط اضطرار بوده و تصمیمات مقتضی مناسب به هنگام مراقبت فوری و بحرانی اتخاذ می‌نماید.

رنوس مطالب کارآموزی (۵۱ ساعت):

ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه جامع در بیماران (دچار سوختگی و تحت پیوند کلیه) بستری در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت آموزی در زمینه‌های ذیل:
بخش سوختگی:

- تعیین درصد و عمق زخم‌های سوختگی، بیماران سوخته مراجعه کننده به اورژانس
- محاسبه میزان مایعات وریدی مورد نیاز بیماران سوختگی در مراحل مختلف
- مراقبت‌های حین و بعد از مایع درمانی وریدی در سوختگی‌ها
- مقایسه تغییرات آب و الکترولیت در مرحله اورژانس و حاد
- انجام اقدامات لازم در کنترل درد، حمایت روحی از بیمار و خانواده اش، توجهات تغذیه‌ای، مراقبت‌های تنفسی و آموزش به بیماران.

- ارزیابی، تشخیص و مراقبت‌های پرستاری در سوختگی‌های استنشاقی
- ارزیابی، تشخیص و مراقبت‌های پرستاری در برق‌گرفتگی
- ارزیابی، تشخیص و مراقبت‌های پرستاری قبل و بعد از کارگذاری گرافت‌های پوستی

بخش پیوند:

۱) دانشجو حداقل یک مورد پیوند (اهداء کننده - گیرنده) را به صورت کامل جهت آشنایی با موارد ذیل مشاهده کند.

- بازدید از اتاق عمل پیوند و مشاهده حداقل یک مورد پیوند
- مشاهده نوع عمل جراحی پیوند در گیرنده پیوند
- مشاهده نوع عمل جراحی اهداء در اهداء کننده
- آشنایی با تجهیزات مخصوص پیوند در اتاق عمل
- آشنایی با مراقبت‌های بعد از بیهوشی در اتاق PACU در بیمار گیرنده پیوند و اهداء کننده پیوند

۲) حضور دانشجو در بخش پیوند جهت کسب مهارت‌ها و توانمندی‌های زیر:

- آشنایی با مراقبت‌های بعد از پیوند خصوصاً در روزهای اول
- آشنایی با مایع درمانی بعد از پیوند خصوصاً در روزهای اول
- آشنایی با تغذیه بیماران تحت پیوند
- آشنایی با داروهای مصرفی بیماران بعد از پیوند و اندازه‌گیری سطح خونی
- آشنایی با عوارض شایع بعد از پیوند خصوصاً عفونت (محل جراحی- اداری ...) و نحوه پیشگیری از بروز آنها
- آشنایی با اورژانسهای ترومای سر، اندامها و قفسه سینه
- مراقبت از بیماران مبتلا به شوک

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns, Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education. Chapter 11, Page: 293-310.
2. Rabinovici, Reuven, Frankel Heidi L, Kirton, Orlando C (2010) Trauma, Critical Care and Surgical Emergencies: A Case and Evidence-Based Textbook. Informa Healthcare.
3. Gabriel m, Danovitch. Hand book of transplantation. Wolters Kluwer. Lippincott williams@wilkins.2010
4. Carlson, Karen.(last edition) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier, chapter 40 and 41, shock, Page:1067-1128, chapter 42, trauma, Page:1134-1144, chapter 43, Multiple Organ Dysfunction Syndrome, Page:1189-1205, Chapter 44, burns, Page:1212-1257.
5. Morton Fontaine.(2013) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins. part eleven, chapter 33, shock and Multiple Organ Dysfunction Syndrome, page:457-469, chapter 34, trauma. Page:470-486.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- لاگ بوک
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

- تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه‌های کارآموزی مطابق با ساعت شیفت‌های کاری، از شنبه لغایت پنج‌شنبه خواهد بود (عصر کاری و صبح کاری ۶ ساعت، شب کاری ۱۲ ساعت)
- تذکر ۲: کارآموزی در ایام تعطیل با توجه به امکانات و نظر مدیران آموزشی دانشکده می‌تواند اجرا شود.
- تذکر ۳: از تمام ظرفیت‌های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۲۵

نام درس: کارورزی

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۶ واحد

نوع واحد: کارورزی

هدف کلی: کسب مهارت در حد مطلوب برای انجام مراقبت‌های ویژه به طور مستقل و آموزش آنها به دانشجویان و پرسنل انتظار می‌رود پس از اتمام این دوره کارورزی دانشجویان بتوانند به صورت مستقل مراقبت از بیماران بستری در بخش‌های ICU تنفس، اعصاب و جراحی قلب، اورژانس و CCU را انجام دهند. دانشجویان در ترم‌های گذشته با مفاهیم و روش‌های علمی و عملی مطرح شده در دوره کارشناسی ارشد و با گذراندن ساعات کارآموزی در بخش‌های تخصصی، با مراقبت‌های پرستاری و مهارت‌های عملی تخصصی هر بخش آشنا شده و در این واحد به کار مستقل و آموزش پرسنل و سایر دانشجویان می‌پردازند.

بودجه بندی واحدها در این درس بدین صورت خواهد بود: ICU تنفس ۲ واحد، ICU اعصاب ۱ واحد، ICU جراحی قلب ۱ واحد، اورژانس ۱ واحد و CCU ۱ واحد

شرح درس: در این درس دانشجویان به عنوان کمک مری سایر دانشجویان در بخش‌های ICU تنفس (۲ واحد)، ICU اعصاب (۱ واحد)، ICU جراحی قلب (۱ واحد)، اورژانس (۱ واحد) و CCU (۱ واحد) به انجام فعالیت می‌پردازد.

رئوس مطالب کارورزی (۴۰۸ ساعت):

توانایی بررسی و معاینه کامل بیمار و انجام مراقبت‌های پرستاری به صورت مستقل در هر بخش و آموزش مهارت‌های زیر در هر بخش:

مهارت‌های مورد انتظار:

ICU تنفس:

- گزارش دهی رادیوگرافی ریه
- انجام صحیح پالس اکسیمتری
- انجام صحیح و گزارش دهی کاپنوگرافی
- تهیه نمونه‌گیری خون شریانی از طریق کاتتر شریانی
- تهیه نمونه‌گیری خون شریانی از طریق واردکردن سوزن در داخل شریان
- پایش و گزارش دهی گازهای خون شریانی
- اجرای تکنیک‌های مختلف فیزیوتراپی قفسه سینه
- چگونگی استفاده از اینتالرها، نیولایزرها و وسایل مختلف اکسیژن درمانی
- کار گذاشتن oropharyngeal airway
- کار گذاشتن nasopharyngeal airway
- کار گذاشتن لوله‌گذاری داخل نای
- بستن و محکم کردن لوله تراشه
- کنترل فشار کاف لوله تراشه یا تراکتوستومی
- خارج کردن لوله تراشه Extubation
- ساکس لوله تراشه به روش باز و بسته
- ساکس تراکتوستومی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- آماده کردن دستگاه تهویه مکانیکی
  - وصل بیمار به دستگاه تهویه مکانیکی
  - تهویه مکانیکی با استفاده از آمبویگ
  - تهویه مکانیکی غیرتهاجمی با ماسک NIV
  - پایش داده های دستگاه ونتیلاتور
  - انتخاب مد تنفسی در دستگاه تهویه مکانیکی بر اساس ارزیابی وضعیت تنفسی بیمار
  - ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از ونتیلاتور
  - جداسازی بیمار از دستگاه تهویه مکانیکی weaning
  - نوتوانی تنفسی بیماران
- اورژانس:

- مراقبت های روتین در کار گذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر شریانی (آرترا لاین) و کاتتر ورید مرکزی یا CVP

- مراقبت از بیمار با درن جنبی
- گذاشتن NGT

- احیای قلبی ریوی پایه و پیشرفته
- گرفتن نمونه خون شریانی و تفسیر آن
- مایع درمانی

- انجام اقدامات لازم در خونریزیها
- تریاژ بیماران

- اقدامات اولیه و پیشرفته پرستاری در تروماها
- CCU:

- گرفتن الکتروکاردیوگرام ۱۲ لیدی
- محاسبه دوز داروها:

- ترمبولیتیک ها
- آنتی آریتمی ها
- اینوتروپ ها

کار با تجهیزات:

- چگونگی کار با مانیتورینگ قلبی (ماژول های ECG, TEMP, CO2, SPO2, NIBP)
- اصول کار کردن با دستگاه ضربان ساز قلبی یا Pacemaker
- اصول کار کردن با دفیبریلاتور و دی سی شوک
- اصول کار کردن با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ

- اصول کار کردن با پمپ DVT
- اصول کار کردن با پمپ EECP (Enhanced External Counter Pulsation)
- اصول کار کردن با بالون پمپ داخل آئورتی

ICU جراحی قلب:

- کمک در کار گذاشتن کاتتر شریانی، پایش و تفسیر داده ها
- کمک در کار گذاشتن کاتتر ورید مرکزی، پایش و تفسیر داده ها
- کمک در کار گذاشتن کاتتر شریان ریوی، پایش و تفسیر داده ها
- پایش همودینامیک و همه جانبه بیمار
- مراقبت از چست تیوبها و کنترل میزان درناژ
- جایگزینی خون و مایعات بیمار
- حمایت تنفسی و قلبی عروقی

محاسبه دوز داروها:

- ترمبولیتیک ها
- آنتی آریتمی ها
- اینوتروپ ها

کار با تجهیزات:

- چگونگی کار با مانیتورینگ تهاجمی و غیر تهاجمی قلبی (ماژول های، TEMP, RESP, ECG, NIBP SPO2, EtCO2)
- (IABP, CO, PAP, PWAP)
- کار با دستگاه ضربان ساز موقت قلبی Temporary Pacemaker
- کار با دفیبریلاتور
- کار با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ
- کار با بالون پمپ داخل آئورتی

ICU اعصاب:

- معاینات بالینی (پایش سطح هوشیاری و سامانه های حسی - حرکتی، معیار گلاسکو و معیار Four Score، ارزیابی اعصاب کرانیال، ارزیابی عملکرد ساقه مغز، تغییرات علائم حیاتی در اختلالات عملکرد عصبی، معیارهای نورولوژیک تعیین مرگ مغزی)
- بکارگیری ابزارهای رایج در بخش ویژه: ابزارهای سدیشن، ابزارهای کنترل درد
- پایش سطح هوشیاری و سامانه های حسی - حرکتی
- پایش فشار داخل بطن های جمجمه
- معاینه کامل عصبی (بررسی چشم - بررسی مردمک - بررسی حس و حرکت - هوشیاری و وضعیت ذهنی - و کلامی)
- آشنایی با رویه تشخیصی (پانکچر کمر، سی تی اسکن، ام آر آی، آنژیوگرافی مغز، اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال، الکتروانسفالوگرافی و الکترومیوگرافی)

1. Glasgow Coma Scale
2. Bain Stem

- ارزیابی مراقبت‌های ویژه به بیماران مبتلا به اختلالات حاد عصبی (بیماران دچار کاهش سطح هوشیاری، آسیب‌های مغزی، آسیب‌های نخاعی، هماتومهای مغزی، تومورهای مغزی، افزایش فشار داخل جمجمه، اختلالات عصبی-عضلانی، مرگ مغزی، صرع و تشنج و جراحی‌های اعصاب به طور مستقل)

References::

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns, Suzanne. AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education. 2014. Chapter 11, Page: 293-310.
2. Rabinovici, Reuven, Frankel Heidi L, Kirton, Orlando C. (last edition) Trauma, Critical Care and Surgical Emergencies: A Case and Evidence-Based Textbook. Informa Healthcare.
3. Gabriel m, Danovitch.(last edition) Hand book of transplantation. Wolters Kluwer, Lippincott williams@wilkins.
4. Carlson, Karen.(last edition) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier, chapter 40 and 41, shock, Page:1067-1128, chapter 42, trauma, Page:1134-1144, chapter 43, Multiple Organ Dysfunction Syndrome, Page:1189-1205, Chapter 44, burns, Page:1212-1257.
5. Morton Fontaine (2013) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins,2013.part eleven, chapter 33, shock and Multiple Organ Dysfunction Syndrome,page:457-469, chapter 34, trauma, Page:470-486.

۶. آسیه دهقانی، احمدرضا یزدان نیک، (۱۳۹۷) حمایت تنفسی در بخش مراقبت‌های ویژه، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.

۷. محمد رضا عسگری، محسن سلیمانی (۱۳۹۷) کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش CCU، ICU، و دیالیز، انتشارات بشری

۸. ملاححت نیکروان مفرد، حسن شیری(۱۳۹۲). مراقبتهای ویژه در ICU انتشارات نور دانش

شیوه ارزیابی دانشجوی

• آزمون کتبی ورودی بخش

• لاک بوک

• آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS

• ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت‌های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت‌های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می‌گردد)

تذکر ۲: از تمام ظرفیت‌های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۲۶

نام درس: پایان نامه

تعداد واحد: ۴ واحد

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

رتوس مطالب:

مطابق با مفاد آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی
گذرانده می‌شود.

کد درس: ۲۷

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی قلب باز

پیش نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت های ویژه پرستاری در بخش مراقبت‌های ویژه جراحی قلب باز
شرح درس: در این درس دانشجوی علاوه بر تشخیص، پایش و آشنا می شود.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- معاینات بالینی قلب و عروق
- تنظیم دستگاه تهویه مکانیکی و مد مناسب جهت بیماران با توجه به نوع جراحی و شرایط بیمار
- پایش داده های دستگاه ونتیلاتور
- ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از ونتیلاتور و جداسازی
- توانایی تنفسی بیماران با تمرینات تنفسی و اسپیرومتر انگیزشی
- مراقبت های روتین در کار گذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر شریانی (آرترا لاین) و کاتتر ورید مرکزی یا CVP

- مراقبت های مربوط به چست تیوب پریکاردیال
  - احیای قلبی ریوی بیمار به صورت باز در صورت لزوم
  - تفسیر گازهای خون شریانی و اقدام بر اساس آن
  - جایگزینی و بالانس خون و مایعات بدن پس از جراحی قلب
  - پایش میزان خونریزی پس از عمل و انجام اقدامات لازم در خونریزی از چست تیوبها
  - ارائه مراقبت‌های ویژه به بیماران جراحی قلب باز (تعویض دریچه، پیوند قلب، پیوند عروق کرونر و اعمال ترمیمی)
  - حمایت تنفسی و قلبی عروقی با استفاده از داروهای آرواکترو
  - محاسبه دوز داروها: ترمبولیتیک ها، آنتی آریتمی ها، اینوتروپ ها، مخدرها، شل کننده ها
- کار با تجهیزات:

• کار با دستگاه ضربان ساز موقت قلبی Temporary Pacemaker

- کار با دفیبریلاتور و ضربان ساز خارجی
- کار با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ
- کار با بالون پمپ داخل آئورتی (IABP) و مراقبت‌های پرستاری مربوطه
- کار با دستگاه ECMO و مراقبت‌های پرستاری مربوطه
- کار با دستگاه‌های حمایتی بطنی و قلبی (VAD, CAD)

پایش و فناوری:

- پایش تهاجمی و غیر تهاجمی سیستم قلبی عروقی و همودینامیک و تفسیر داده ها
- کاربرد فناوری پیشرفته در پایش تهاجمی سیستم قلبی عروقی و همودینامیک (ماژول های TEMP, RESP, ECG, NIBP SPO2, EtCO2, IABP, CO, PAP, PWAP, اکسیژناسیون و پرفیوژن بافتی)
- آشنایی با کاربرد فناوری (سخت افزاری و نرم افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن، اپلیکیشن های کاربردی در مراقبت‌های ویژه) در بخش آی سی یو جراحی قلب باز

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education, Third Edition. Section2, 231-263.
2. Woods, Susan L, Froelicher, Erica, Motzer, Underhill.(last edition) Cardiac Nursing, Lippincott.section1, 18-28.
3. Kaplow. R; Hardin. S, R. (last edition) Cardiac Surgery Essentials for Critical Care Nursing., Jones and Bartlett publishers.
4. Alspach. Joanne; Core Curriculum for Critical Care Nursing. Last Edition.
5. Criner Gerard J. Barnette Rodger E, D'Alonzo. Gilbert E (last edition) Critical Care Study Guide Text and Review,Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London, Part 2,320-341.
6. Morton Fontaine.(2018) Essential of Critical Care Nursing. Lippincott Williams & Wilkins. Part Three, 143-179.
- 4.Moser. D, Riegel. B (last edition) Cardiac Nursing, A Companion to Braunwalds heart Disease, Sanders, Elsevier. 960-1000

۵. میر محمد صادقی، محسن. نکات کلیدی در جراحی قلب و ICU انتشارات تیمورزاده؛ سال ۱۳۹۴

۶. محمد رضا عسگری، محسن سلیمانی (۱۳۹۷) کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU، CCU، و دیالیز. انتشارات بشری

شیوه ارزیابی دانشجو

• آزمون کتبی ورودی بخش

• آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS

• ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۲۸

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی اعصاب

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری از بیماری‌های دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی شایع در بخش‌های مراقبت‌های ویژه
شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری دستگاه اعصاب و اختلالات روانپزشکی آشنا می‌شوند.

رتوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

• ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه اعصاب (بیماران دچار کاهش سطح هوشیاری، آسیب‌های مغزی، آسیب‌های نخاعی، هماتومهای مغزی، تومورهای مغزی، افزایش فشار داخل جمجمه، ادم مغزی، اختلالات عصبی-عضلانی، سندرم GBS (Guillain-Barre syndrome) مرگ مغزی، صرع و تشنج و جراحی‌های اعصاب) و اختلالات روانپزشکی (ازدیاد محرک‌های حسی، محرومیت از محرک‌های حسی، دلیریوم) در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل:

• بکارگیری ابزارهای رایج در بخش ویژه: ابزارهای سدیشن، ابزارهای کنترل درد، ابزارهای بررسی سطح هوشیاری GCS و Four Score

• ارزیابی عملکرد ساقه مغز

• پایش سطح هوشیاری و سامانه‌های حسی - حرکتی

• پایش فشار داخل بطن‌های جمجمه

• معاینه کامل عصبی (بررسی چشم، بررسی مردمک، بررسی حس و حرکت، هوشیاری و وضعیت ذهنی و کلامی)

• آشنایی با رویه تشخیصی (پانکچر کمربندی، تی اسکن، ام آر آی، آنژیوگرافی مغز، اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال، الکتروانسفالوگرافی و الکترومیوگرافی)

• ارائه مراقبت‌های ویژه به بیماران جراحی اعصاب

پایش و فناوری:

• پایش تهاجمی و غیر تهاجمی سیستم عصبی

• کاربرد فناوری پیشرفته در پایش تهاجمی سیستم عصبی (پانکچر کمربندی، تی اسکن، ام آر آی، آنژیوگرافی مغز، اولتراسوند داپلر ترانس کرانیال، الکتروانسفالوگرافی، الکترومیوگرافی)

• آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش آی سی یو جراحی اعصاب

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Anish Bhardwaj, Marek A. Mirski, Handbook of Neurocritical Care. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London, 2010.
2. Barker (last edition) Neuroscience nursing a spectrum of care. Mosby.
3. Goanne V. HicKey .The Clinical Practice of Neurological & Neurosurgical Nursing .Amazon ,2014
4. Sue Woodwaed- Mestecky. (last edition) Neuroscience Nursing: evidence-based practice. Wiley-Blakwell.
5. Alspach. Joanne(last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing.
6. Black,J;Hawak,J (2014) Medical Surgical Nursing, Clinical management for positive outcome. Elsevier Saunders, Last Edition.
7. Burns. Suzanne(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill.
8. Carlson, Karen. (last edition) AACN Critical Care Nursing. Saunders, Elsevier.
9. Chulay, Marianne, Guzetta, Cathie, Dossey Barbara.(last edition)AACN Handbook of Critical Care Nursing
10. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E. (last edition) Critical Care Study Guide Text and Review.Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
11. Morton Fontaine.(2018) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins.
12. Rabinovici. Reuven, Frankel Heidi L, Kirton, Orlando C (last edition) Trauma, Critical Care and Surgical Emergencies: A Case and Evidence-Based Textbook.Informa Healthcare.
13. Townsend, Mary(2014) Nursing Diagnosis in Psychiatric and psychotropic Medication.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۲۹

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو جراحی

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با مراقبت‌های ویژه از بیماران تحت عمل جراحی ناحیه قفسه صدری، شکم، لگن و اعمال ارتوپدی و گوش-حلق و بینی و خروج توده‌های سرطانی

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول و مفاهیم مراقبت‌های ویژه پرستاری در مراحل قبل و بعد از جراحی‌های مختلف و نحوه انجام این اعمال آشنا شده و توانایی لازم در هنگام ارائه مراقبت به مددجویان و بیماران را کسب می‌نمایند. رئوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- بررسی و معاینه بیماران مبتلا به اختلالات سیستم‌های مختلف بدن که نیازمند عمل جراحی می‌باشند
- بررسی و آموزش‌های لازم قبل از اعمال جراحی سیستم‌های مختلف بدن
- مشاهده و آشنایی با نحوه انجام اعمال جراحی مختلف و خطرات و عوارض مربوط به هر کدام از آن‌ها
- مشاهده و انجام مراقبت‌های ویژه اختصاصی بیماران بعد از اعمال جراحی سروگردن و صورت (ENT)، شکم - لگن و ارتوپدی
- توجه و انجام برآوردهای لازم در مورد کلیه نیازهای بیماران اعم از تغذیه - دفع - بهداشت - ایمنی و...
- مراقبت‌های تغذیه‌ای ویژه در بیماران تحت اعمال جراحی اعم از سروگردن، گاسترکتومی، توتال کولکتومی، ویپل و...
- مراقبت‌های تسکینی و درد در بیماران تحت اعمال جراحی سرطان، عمل‌های بزرگ و دردناک
- مراقبت‌های روانی بیماران تحت اعمال جراحی بخصوص خروج توده‌های سرطانی و بزرگ
- مراقبت‌های دهان و چشم در بیماران تحت اعمال جراحی مختلف
- مراقبت‌های پوست و زخم در بیماران تحت اعمال جراحی
- آموزش‌های بعد از عمل جراحی بخصوص در مورد رژیم غذایی و دارویی و توجه به بازتوانی در این بیماران
- رویه‌های تشخیصی:
- آشنایی با گرافی‌ها و استانداردهای مربوط به انجام آن و نحوه برخورد با موارد مشکوک
- نحوه انجام آزمایشات خونی و بالینی و تفسیر آن‌ها
- آشنایی با تست‌های بالینی در بیماران تحت جراحی
- گزارش‌دهی میزان خونریزی و ترشح از زخم و مراقبت‌های زخم
- محاسبه دوز داروهای:
- افزایش فشارخون شامل: لئوفد، دوپامین و...
- کاهش فشارخون شامل: TNG، سدیم نیتروپروساید، لابتالول و...
- هپارین
- کار با تجهیزات شامل:
- دستگاه تهویه مکانیکی
- درن‌ها اعم از پن روز، کاروگیت، جکسون و...
- درپرها

پایش و فناوری

• پایش و ثبت علائم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته

• آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستمهای مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش آی سی یو جراحی

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Herry B; Jacob S . Contemporary Nursing, Issues, Trends and Management, 3rd ed, Mosby.
2. Kuruvilla J (2007) Essentials of Critical Care Nursing, Jaypee.
3. Scholes J . Developing Expertise in Critical Care Nursing, Blackwell.
4. Morton P.G; Fontaine, D. K; Hudak, C.M; Gallo, B.M . Critical Care Nursing, A Holistic Approach, Lippincott.
5. Chulay, M; Guzzetta, C; Dossey B . AACN Pocket Handbook of Critical Care Nursing.
6. Carlson Karen K .AACN, Advanced critical care nursing.

شیوه ارزیابی دانشجو

• آزمون کتبی ورودی بخش

• آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS

• ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۳۰

نام درس: مراقبتهای تخصصی در آی سی یو تروما

پیش نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: ارائه و کاربرد مراقبتهای ویژه در بیماران ترومایی با آسیب جدی و چندگانه بستری در بخش‌های مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع‌نگر

شرح درس: در این درس دانشجو با ارائه و کاربرد مراقبتهای ویژه در بیماران ترومایی (تروماهای مغزی، ترومای اسکلتی، آمپوتاسیون ترومایی، ترومای لگنی، ترومای قفسه سینه، ترومای شکم، آسیب‌های نفوذی و سوختگی‌ها) در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع‌نگر آشنا می‌شود.

رتوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

* توانایی بررسی و معاینه کامل بیمار و انجام مراقبتهای پرستاری به‌صورت مستقل در بخش تروما، مراقبت از بیماران تحت امبولیزیشن عروق داخل شکمی (Embolisation) و یادگیری و بکارگیری مهارت‌های زیر:

رویه‌های تشخیصی:

- گزارش دمی رادیوگرافی ریه
- تهیه نمونه‌گیری خون شریانی از طریق کاتتر شریانی

محاسبه دوز داروها:

- آنتی دوت‌ها
- ترومبولیتیک‌ها
- سداتیوها
- ضددردها
- آنتی بیوتیک‌ها
- اینوتروپ‌ها

کار با تجهیزات:

- مراقبتهای روتین در کار گذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر ورید مرکزی یا CVP و کاتتر داخل استخوانی

• کار گذاشتن oropharyngeal airway

• کار گذاشتن nasopharyngeal airway

• کار گذاشتن لوله‌گذاری داخل‌نای

• وصل بیمار به دستگاه دستگاه تهویه مکانیکی

• تهویه مکانیکی با استفاده از آمبویگ

• بکارگیری انواع پوزیشن‌ها و محدودیت‌های حرکتی در بیماران مبتلا به تروما

• کارگذاشتن انواع وسایل بیحرکتی گردن

• کارگذاشتن انواع وسایل بیحرکتی لگن

پایش و فناوری:

- پایش و ثبت علائم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته

- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستمهای مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش سی سی یو.
- پایش فشار داخل شکمی در بیماران با ترومای شکمی (intra-abdominal pressure)
- تفسیر FAST (Focused assesment sonography for trauma)
- تفسیر (Abdominal computed tomography)DPL

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education.
2. Garwe T, Cowan LO, Neas BR, Sacra JC, Albrecht RM. Directness of transport of major trauma patients to a llevel I trauma center: a propensity-adjusted survival analysis of the impact on short-term mortality. J Trauma Acute Care Surg 2011;70(5):1118-2710.097/ TA.Ob013e3181 e243b8.
3. Cameron PA, Gabbe BJ, Smith K, Mitra B. Triaging the right patient to the right place in the shortest time. Br J Anaesth 2014; 113(2):226-33.
4. McQuillan K, Whalen E, Flynn-Makick M. Trauma nursing: From resuscitation through rehabilitation. 4th ed. Philadelphia: Saunders, 2008.
5. Skinner DV, Driscoll PA.(2013) ABC of major trauma. 4th ed. West Sussex: Wiley.

شیوه ارزیابی دانشجوی

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)

تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

هدف کلی: آشنایی و انجام مراقبت‌های تخصصی پرستاری از بیماران بستری در بخش آی سی یو داخلی مانند CVA, COPD, پنومونی، کتواسیدوز دیابتیک، سیروز کبدی، نارسایی کلیه، سپتی سمی، گیلن باره. شرح درس: در این درس دانشجویان به شکل عملی به شناسایی، پایش و مراقبت‌های اختصاصی و حمایتی بیماری‌های حاد سیستم تنفس و سایر علل بستری در بخش آی سی یو داخلی خواهد پرداخت.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

• بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار بستری در بخش آی سی یو داخلی
تدوین برنامه‌های بازتوانی و مراحل بازتوانی و انواع بازتوانی در بیماران تنفسی و داخلی (COPD، پنومونی، کتواسیدوز دیابتیک، سیروز کبدی، شوک، نارسایی کلیه، سپتی سمی، گیلن باره، ...)
• ارائه و کاربرد مراقبت‌های درمانی و حمایتی از بیماران با اختلالات تنفسی و داخلی بستری در بخش‌های مراقبت ویژه، مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل:
رویه‌های تشخیصی:

• مطالعات آزمایشگاهی

• رادیوگرافی قفسه سینه و سایر ارگان‌ها

• سی تی اسکن و ام آر آی ریه، کلیه، کبد، سیستم گوارشی و...

• ERCP، اندوسکوپی

• پاراستنتز

• بیوپسی

• به‌کارگیری و مقایسه روش‌های تفسیر اکسیژناسیون و تهویه بیمار

• آشنایی و به‌کارگیری روش‌های درناژ قفسه سینه ای و مراقبت‌های مربوطه

• استفاده از روش‌ها و دستگاه‌های مختلف تهویه تنفسی و غیر تنفسی و ارائه مراقبت‌های اختصاصی مربوطه

• پایش اکسیژن‌درمانی تحت تهویه مکانیکی و مدیریت پیشگیری از بروز عوارض مرتبط

• به‌حرکت درآوردن بیمار تحت تهویه مکانیکی و تهویه پرتابل

• به‌کارگیری دستگاه‌های تهویه مکانیکی خانگی

• به‌کارگیری روش‌های پایش و مدیریت بی‌قراری و درد بیمار تحت تهویه مکانیکی با استفاده از راهنماهای بالینی استاندارد

• کاربرد روش‌های مختلف پیشگیری از DVT و پایش آن

• شناسایی انواع دل‌ریوم در آی سی یو و مدیریت آن با استفاده از راهنماهای بالینی مربوطه

• ارزیابی و حمایت تغذیه‌ای از بیمار تحت تهویه مکانیکی (پایش تغذیه‌ای، روش‌های تغذیه و کاربرد مکمل‌ها)

• کنترل قند در بیماران بدحال با استفاده از راهنماهای بالینی مبتنی بر شواهد

• آماده‌سازی بیمار بدحال تحت تهویه مکانیکی و پایش بیمار بدحال در زمان انتقال

محاسبه دوز داروها:

- ترومبولیتیک‌ها
- سداتیوها
- ضددردها
- آنتی بیوتیک‌ها
- اینوتروپ‌ها
- حجم و غلظت فرمولاهای تغذیه ای بر اساس نیاز بیماران

کار با تجهیزات:

- دستگاه تهویه مکانیکی تهاجمی و غیر تهاجمی، دستگاه پالس اکسیمتر، مانیتورینگ قلبی، دی سی شوک، پمپ اینفیوژن و...

- انواع درن‌ها
- انواع چست تیوپ
- انواع پانسمان‌ها
- کاربرد ابزارها و گایدلاین‌ها:
- ابزارهای بررسی بی‌قراری و سدیشن
- ابزارهای شناسایی دلیریوم
- گایدلاین‌های پیشگیری از DVT

پایش و فناوری

- پایش و ثبت علائم حیاتی یا استفاده از فناوری پیشرفته
- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن)
- در بخش آی سی یو داخلی

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Antonio M. Esquinas.(2015) Noninvasive Mechanical Ventilation. Theory, Equipment, and Clinical Applications. Second Edition. Springer.
2. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
3. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E.(last edition) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
4. Dean R.Hess and Robbert M.Kacmarek.(2014) Essence of Mechanical Ventilation. Mac Graw Hill.
5. Alspach. Joanne.(last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing.
7. Morton Fontaine. (2018)Essential of Critical Care Nursing. Lippincott Williams & Wilkins.
8. Anish Bhardwaj, Marek A. Mirski, (last edition) Handbook of Neurocritical Care. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London, 2010.

9. Goanne V. Hickey .The Clinical Practice of Neurological & Neurosurgical Nursing .Amazon, 2014
10. Sue Woodwaed- Mestecky.(2011) Neuroscience Nursing: evidence-based practice. Wiley-Blakwell.
12. Morton Fontaine.(2018) Essential of Critical Care Nursing, Lippincott Williams & Wilkins..

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)

تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

هدف کلی: ارائه و کاربرد مراقبتهای ویژه قلبی عروقی در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی و عروقی (سندرم حاد کرونری، نارسایی قلبی حاد، بیماری های دریچه ای قلب) بستری در بخش مراقبت ویژه

شرح درس: در این درس دانشجو دانش خود را در رابطه با پایش بیماری های دستگاه قلب و عروق و اصول مراقبت های ویژه پرستاری دستگاه قلب و عروق به صورت عملی و با رویکرد تفکر انتقادی و قضاوت بالینی و تدوین برنامه مراقبتی جامع به کار می گیرد و با نقش و عملکرد پرستاران در واحد های تخصصی قلب و عروق (واحد کاتتریزاسیون قلبی، آنژیوگرافی و نوتوانی قلبی) آشنا می گردد.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار بستری در بخش سی سی یو
- آشنایی با روش های تشخیصی (نوار قلب ۱۲، ۱۸ لیدی، مانیتورینگ ۲۴ ساعته یا هولتر، آنژیوگرافی عروق کرونری، آنژیوپلاستی، آشنایی اکو کاردیوگرافی ترانس توراسیک و اکو کاردیوگرافی از طریق مری، کاتتریزاسیون قلب، آشنایی با گزارش دهی اسکن رادیوایزوتوپ قلب، آشنایی با سونوگرافی داپلر عروق، تست ورزش)
- ارائه و کاربرد مراقبتهای ویژه قلبی عروقی در بیماران مبتلا به اختلالات قلبی و عروقی (سندرم حاد کرونری، نارسایی قلبی حاد، بیماری های دریچه ای قلب)، بستری در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر
- تدوین برنامه های بازتوانی و مراحل بازتوانی و انواع بازتوانی در بیماران قلبی عروقی
- مراقبت های پرستاری قبل و بعد از کاتتریزاسیون قلبی و پیس میکر

پایش و فناوری:

- آشنایی و بکارگیری پایش تهاجمی و غیر تهاجمی همودینامیک (فشارخون، برون ده قلبی، PAP، CVP و PCWP)
- پایش و ثبت علائم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته
- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستمهای مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش سی سی یو

یادگیری و مهارت آموزی در زمینه های ذیل:

رویه های تشخیصی:

- انجام صحیح، پایش و گزارش دهی الکتروکاردیوگرام
- محاسبه دوز داروها:
- ترمبولیتیک ها
- آنتی آریتمی ها

- اینوتروپ ها
- کار با تجهیزات :
- کار با مانیتورینگ قلبی و تنفسی (ماژول های ECG , RESP , TEMP , CO2 , SPO2 , NIBP)
- اصول کار کردن با دستگاه ضربان ساز قلبی (Pacemaker) داخلی، موقت و خارجی
- اصول کار کردن با دفیبریلاتور و دی سی شوک (دفیبریلیشن و کاردیوورژن)
- اصول کار کردن با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ
- اصول کار کردن با پمپ DVT
- اصول کار کردن با پمپ EECP (Enhanced External Counter Pulsation)
- اصول کار با هولتر مانیتورینگ قلبی و فشار خون

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education. Third Edition. Section2, 231-263.
2. Woods, Susan L, Froelicher, Erica, Motzer, Underhill.(last edition) Cardiac Nursing, Lippincott.section1, 18-28.
3. Morton Fontaine.(2018) Essential of Critical Care Nursing. Lippincott Williams & Wilkins. Part Three, 143-179.

۴. معصومه ذاکری مقدم، منصوره علی اصغریپور (۱۳۹۱) مراقبتهای پرستاری ویژه در بخش های CCU ، ICU و دیالیز، انتشارات رفیع

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۳۳

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در بخش همودیالیز

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: ارزیابی بیمار و انجام مراقبت‌های تخصصی در بخش همودیالیز

شرح درس: دانشجو در این درس با ارزیابی بیماران تحت درمان با همودیالیز و تعیین صافی و غلظت دیالیزیت مناسب و عوارض حین دیالیز آشنا می‌شود. می‌تواند دستگاه‌های مختلف همودیالیز را آماده و پارامترهای دستگاه را تنظیم نماید. خود مراقبتی جهت پیشگیری از عوارض حین و در فواصل جلسات دیالیز را به بیمار و همراهان او آموزش دهد و از دستگاه اسمز معکوس به‌درستی استفاده نماید.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- محاسبه میزان کفایت دیالیز بیمار را محاسبه نماید ($KT/V, URR$)
- کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش دیالیز

رویه‌های تشخیصی:

- عوارض حین همودیالیز.
  - مراقبت‌های پرستاری در زمینه عوارض حین دیالیز
  - تشخیص عوارض همودیالیز در فواصل جلسات دیالیز
  - آموزش خود مراقبتی جهت پیشگیری از عوارض حین و در فواصل جلسات دیالیز به بیمار و همراهان
  - کنترل هیپوتانسیون حین همودیالیز و تشنگی بین جلسات همودیالیز با استفاده از سدیم مدلینگ (پروقیل‌ها های سدیم و اولترافیلتراسیون)
  - دیالیز سرد جهت کنترل هیپوتانسیون حین همودیالیز
  - تنظیم غلظت دیالیزیت بسته به شرایط بیمار و تنظیم دستگاه
  - محاسبه میزان پتاسیم محلول دیالیز بر اساس میزان پتاسیم بیمار
  - تنظیم مدت‌زمان مناسب دیالیز برای بیمار بر مبنای آزمون‌های کفایت دیالیز
  - انتخاب صافی مناسب بر اساس شرایط بیمار
  - محاسبه میزان KT/V با استفاده از OCM دستگاه
  - تنظیم میزان جریان خون و میزان جریان محلول دیالیز بسته به نوع صافی
  - شناسایی علت آلام‌های دستگاه دیالیز
  - کنترل آلام‌های دستگاه
  - دیالیز خشک
  - تنظیم درجه حرارت دستگاه بر اساس شرایط بیمار و فصل
  - رویه‌های تشخیصی و پایش سیستم کلیوی (معاینه بالینی، آزمایشات تشخیصی، رادیوگرافی و بیوپسی)
- محاسبه دوز داروها:
- تعیین دوز داروهای بیمار بسته به جواب آزمایش‌های بیمار
  - تعیین دوز هپارین مناسب حین دیالیز بسته به وضعیت انعقادی بیمار
  - آموزش خود مراقبتی در زمینه داروهای مصرفی را به بیمار

کار با تجهیزات:

- ست و پرایم دستگاه‌های مختلف
- تنظیم دستگاه‌های فرزنوس، گمبرو، بی براون AK 98 و AK96 بسته به شرایط بیمار
- تنظیم پروفایل سدیم و اولترافیلتراسیون بسته به شرایط بیمار
- اندازه‌گیری میزان سختی آب ورودی
- نمونه برداری از آب ورودی به بخش برای کنترل عفونت

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Brenner, BM. Rectors (2012) The Kidney. 8 edition. elsevier saunders.
2. Daugirdas JT, Blake PG, Ing TS. (2015) Handbook of dialysis: Lippincott Williams & Wilkins.
3. Drukker W, Parsons FM, Maher JF. (2012) Replacement of renal function by dialysis: a textbook of dialysis: Springer Science & Business Media.
4. Henrich WL. (2016) Principles and practice of dialysis: Lippincott .
5. Kallenbach Judith Z. (2016) Review of Hemodialysis for Nurses and Dialysis Personnel, Textbook.
6. Levy J, Brown E, Lawrence A. (2016) Oxford handbook of dialysis: Oxford University Press.
7. Nissenson AR, Fine RE. Handbook of Dialysis Therapy E-Book: Elsevier Health Sciences; 2016.
8. Terrill B. Renal nursing: a guide to practice: Routledge; 2016.

۹. هاشمی، م، شاهقلیان، ن، نارسایی کلیه و درمان های جایگزین، چاپ حیدری، ۱۳۹۲.
۱۰. اتابک، ش و همکاران، پرستار و دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها، ۱۳۸۸.
۱۱. آزمندیان، ج و همکاران، دیالیز، ویرایش دوم، چاپ سها، ۱۳۸۸.
۱۲. ذاکری مقدم، م، علی اصغر پور، م. مراقبت‌های پرستاری ویژه در بخش‌های ICU، CCU و دیالیز، تهران، انتشارات اندیشه رفیع، ۱۳۸۹.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت‌های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت‌های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می‌گردد)

هدف کلی: ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه در بیماران با شرایط بحرانی در بخش‌های اورژانس مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع‌نگر

شرح درس: در این درس دانشجو با ارائه و کاربرد انواع روش‌های تریاژ و همچنین ارائه مراقبت‌های ویژه در بیماران اورژانسی (احیایی، ترومای اسکلتی، آمپوتاسیون ترومایی، ترومای لگنی، ترومای قفسه سینه، شکم حاد، آسیب‌های نفوذی و سوختگی‌ها و اورژانس‌های هماتولوژی و انکولوژی، حوادث محیطی، شیمیایی، بیولوژی و رادیویی و باروتروما) در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع‌نگر آشنا می‌شود.
رئوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

• بکارگیری انواع روش‌های تریاژ (خصوصاً تریاژ ESI)

• تریاژ اطفال

• گزارش دهی رادیوگرافی ریه

• تهیه نمونه‌گیری خون شریانی از طریق کاتتر شریانی

• مراقبت از بیماران تحت امبولیزیشن عروق داخل شکمی (Embolisation)

• مراقبت از بیماران مبتلا به شکم حاد

• مراقبت از بیماران در معرض شوک

• مراقبت از بیمارانسوختگی‌های شیمیایی و حرارتی

• مراقبت از بیماران با آسیب‌های الکتریکی

• مراقبت از بیماران با آسیب‌های تشعشعی

• مراقبت از بیماران مبتلا به هایپوترمی و سرمازدگی

• مراقبت از بیماران مبتلا به غرق شدگی

• مراقبت از بیماران مبتلا به باروتروما

• مراقبت از بیماران مبتلا به بیماریهای ناشی از تروما

• مراقبت از بیماران مبتلا به انواع گزش‌ها

• مراقبت از بیماران یا سندرم انعقاد منتشر داخل عروقی، ترومبوسیتوپنی، ترومبوسیتوپنی ناشی از هپارین، آنمی سیکل سل، آنمی در بیماران ویژه)

• مراقبت از بیماران سرطانی با شرایط اورژانسی (هیپرکلسمی در بدخیمی‌ها، سندرم لیز تومور، کمپرس نخاع، سندرم ورید اجوف فوقانی و تامپوناد قلبی)

• مراقبت‌های روتین در کار گذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر ورید مرکزی یا CVP، کاتتر داخل استخوانی، توراکوستنتز سوژتی قدامی و خلفی، تامپون‌های قدامی و خلفی بینی، توراکوتومی اورژانسی

• بکارگیری انواع بیحرکتی‌ها در درفتگی‌ها

• بکارگیری انواع پوزیشن‌ها و محدودیت‌های حرکتی در بیماران ترومایی

• کارگذاشتن انواع وسایل بی حرکتی کردن (collar- backboard)

• کارگذاشتن انواع وسایل بیحرکتی لگن

رویه های تشخیصی:

- رادیوگرافی (قفسه سینه، سیستم اسکلتی، شکم، لگن و...)
- سی تی اسکن (مغز، ستون فقرات، قفسه سینه، سیستم اسکلتی، شکم، لگن و...)
- ام آر آی (مغز، ستون فقرات، قفسه سینه، سیستم عضلانی اسکلتی، شکم، لگن و...)
- تست‌های آزمایشگاهی (CBC، U/A، U/C، FAST (Focused assesment sonography for trauma)، (Abdominal computed tomography)DPL)

محاسبه دوز داروها:

- آنتی دوت ها
- سداتیوها
- آنالژیک ها
- داروهای اینوتروپ (دوپامین، دبوپامین و لئوئد)
- داروهای آنتی آریتمی
- داروهای ترمبولیتیک

تجهیزات:

- چگونگی کار با مانیتورینگ قلبی (ماژول‌های NIBP, SPO2, CO2, TEMP, RESP, ECG)
- اصول کار کردن با دستگاه ضربان‌ساز قلبی یا Pacemaker
- اصول کار کردن با دفیبریلاتور و دی سی شوک
- اصول کار کردن با انفوریون پمپ و سرنگ پمپ

پایش و فناوری

- پایش و ثبت علایم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته
- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن)
- پایش فشار داخل شکمی در بیماران با ترومای شکمی (intra-abdominal pressure)

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elseveir, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elseveir

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
2. Cherry RA, King TS, Carney DE, Bryant P, Cooney RN.(last edition) Trauma team activation and the impact on mortality. J Trauma Acute Care Surg; 63(2):326-30 10.1097/TA.Ob013e31811eaad
3. Garwe T, Cowan LO, Neas BR, Sacra JC, Albrecht RM. Directness of transport of major trauma patients to a llevel I trauma center: a propensity-adjusted survival analysis of the impact on short-term mortality. J Trauma Acute Care Surg 2011;70(5):1118-2710.097/ TA.Ob013e3181 e243b8.
4. 28 Cameron PA, Gabbe BJ, Smith K, Mitra B. Triaging the right patient to the right place in the shortest time. Br J Anaesth 2014; 113(2):226-33.

5. McQuillan K, Whalen E, Flynn-Makick M. (last edition) Trauma nursing: From resuscitation through rehabilitation. 4th ed. Philadelphia: Saunders.
7. Skinner DV, Driscoll PA. (2013) ABC of major trauma. 4th ed. West Sussex: Wiley.

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
- ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۳۵

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نام درس: مدیریت بخشهای مراقبت‌های ویژه

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی: ایجاد مهارت در کاربرد مفاهیم مدیریت در سیستم اجرایی مدیریت خدمات پرستاری بخشهای مراقبت ویژه
شرح درس: دانشجوی در این درس با به‌کارگیری تئوری‌ها و مفاهیم مدیریت پرستاری و اصول و فنون آن در بخشهای مراقبت ویژه آشنا شده و مدیریت این بخشها را به صورت عملی فرا می‌گیرد.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- آشنایی با محیط فیزیکی، ساختار، چارت سازمانی
- مرورفلسفه، اهداف، چشم انداز، رسالت، مأموریت و برنامه استراتژیک مرکز مربوطه یا توجه به اطلاعات موجود و جدول گانت
- بررسی سازماندهی پرستاری مرکز با توجه مأموریت و چشم انداز برنامه
- بررسی سیستم نظارت، کنترل، ارزشیابی و حسابرسی سیستم پرستاری
- بررسی وضعیت مدیریت منابع انسانی پرستاری بخش مربوطه
- ارزیابی محیط فیزیکی مرکز پزشکی و بخش‌های آن را تشریح، مسائل و مشکلات احتمالی در این زمینه
- گزارش و تحلیل فعالیت‌های برنامه استراتژیک مرکز مربوطه یا توجه به اطلاعات موجود و جدول گانت
- بررسی وضعیت مدیریت منابع انسانی پرستاری مرکز مربوطه، تنوع نیروها را تشریح و مقایسه با استانداردهای موجود
- بررسی وضعیت رضایتمندی از خدمات پرستاری بر اساس فرمهای موجود در بیمارستان، بررسی و ارائه فرم اصلاحی یا استفاده از منابع
- محاسبه نرخ غیبت و میزان turn over، مرخصی استعلاجی را و آسیب‌های شغلی کادر پرستاری مرکز مربوطه
- بررسی نحوه انجام ارزشیابی درونی و برونی از خدمات پرستاری.
- بررسی فرایند تفویض اختیار در سیستم پرستاری بیمارستان
- تجزیه و تحلیل و مقایسه حقوق و مزایای هرکدام از رده‌های کادر پرستاری با توجه به نوع استخدام افراد
- بررسی چگونگی عملیاتی نمودن طرح ارتقای بهره‌وری در مرکز پزشکی مربوطه و حواشی آن
- تعیین مسائل و چالش‌های روبروی مدیر پرستاری و تحلیل مسائل و ارائه راهکارهای مناسب
- تعیین وضعیت استانداردهای ساختاری، فرایندی و برابندی در بخشهای مراقبت ویژه

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Marquis L. Huston CJ (last Edition) Leadership Roles & Management Functions in Nursing
2. Rousell L (last Edition) Management & Leadership For Nurse Administrators Jones & Bartlett.

3. Elnear j.Sullivan,Philip j.Decker(last Edition) Effective Leadership &Management in Nursing seventh edition,pearson .
  4. Russell, swansburg & swansburg. (last Edition) Management and leadership for nurse Administrator. Bartlett.
  5. Huber.D(last edition) Leadership & Nursing care management third edition Elsevier.
  6. Yoderwise(last edition) " Leading and managing in nursing" mosby .
  - 7.Clark cc (last edition) Creative Nursing Leadership&Management Jones&Bartlett.
- ۸ طراحی بناهای درمانی، نشریه شماره ۱-۲۸۷ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور سال های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۵

شیوه ارزیابی دانشجو

- آزمون کتبی ورودی بخش
- ارائه پورت فولیو

کد درس: ۳۶

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در آی سی یو تنفس

پیش نیاز یا همزمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول مراقبت‌های ویژه پرستاری در بیماری‌های دستگاه تنفس

شرح درس: در این درس دانشجویان با اصول مراقبت‌های ویژه پیشرفته دستگاه تنفس و خصوصاً مراقبت از بیماران تحت تهویه مکانیکی آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

ارائه و کاربرد مراقبت‌های ویژه تنفسی در بیماران مبتلا به اختلالات حاد تنفسی (نارسایی حاد تنفسی، سندرم دیسترس حاد تنفسی، پنومونی وابسته به دستگاه تهویه مکانیکی، بیماران تحت تهویه مکانیکی و آمبولی ریه) و جراحی‌های قفسه سینه بستری در بخش مراقبت ویژه مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تاکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت آموزی در زمینه‌های ذیل:

- گزارش دهی رادیوگرافی قفسه سینه
- انجام صحیح و پایش پالس اکسیمتری
- به کارگیری و پایش مقایسه روش‌های گزارش دهی اکسیژناسیون و تهویه بیمار
- پایش و گزارش دهی پیشرفته نتایج گازهای خون شریانی
- انجام صحیح و گزارش دهی کاپنوگرافی
- تفسیر وضعیت تنفسی بیمار با تطبیق داده‌های بیمار بر روی دستگاه تهویه مکانیکی و مکانیک ریه، رادیوگرافی قفسه سینه، نتایج ABG و نتایج مانیتورینگ تنفسی
- چگونگی استفاده از وسایل اکسیژن درمانی و نچوری‌های فلو
- اجرای تکنیک‌های مختلف فیزیوتراپی قفسه سینه
- چگونگی استفاده از اینهاورها، نبولایزرها و وسایل مختلف اکسیژن درمانی
- کار گذاشتن Oropharyngeal airway
- کار گذاشتن Nasopharyngeal airway
- کار گذاشتن لوله داخل نای
- بستن و محکم کردن لوله تراشه
- خارج کردن لوله تراشه Extubation
- ساکش لوله تراشه به روش باز و بسته
- ساکش تراکتوستومی
- روش‌های ساکشن ساب گلوٹیک
- به کارگیری بهترین پروتکل مراقبت از دهان
- مدیریت فشار کاف لوله تراشه یا تراکتوستومی با روش‌های مختلف
- مراقبت‌های اورژانسی در رابطه با تراکتوستومی
- ساکشن لوله تراشه باز و بسته / تراکتوستومی سطحی و عمیق
- آماده کردن دستگاه تهویه مکانیکی و وصل کردن بیمار به دستگاه

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- پایش داده های دستگاه ونتیلاتور
- مقایسه مدهای تهویه ای پیشرفته و انتخاب بهترین مد تنفسی در دستگاه تهویه مکانیکی بر اساس ارزیابی وضعیت تنفسی و بیماری خاص
- ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از ونتیلاتور یا استفاده از ابزارهای رایج
- انتخاب بهترین روش جداسازی تدریجی از دستگاه تهویه مکانیکی (تهاجمی، غیر تهاجمی و ...)
- کاربرد روش های درناژ قفسه سینه ای و مراقبت های مربوطه
- استفاده از روش ها و دستگاه های مختلف تهویه غیر تهاجمی و ارائه مراقبت های اختصاصی مربوطه
- به حرکت درآوردن بیمار تحت تهویه مکانیکی و تهویه پرتابل
- به کارگیری دستگاه تهویه مکانیکی های خانگی
- کاربرد تهویه غیر تهاجمی در بیماری های خاص
- مدیریت عوارض حین تهویه غیر تهاجمی
- به کارگیری روش های پایش و مدیریت بی قراری و درد بیمار تحت تهویه مکانیکی با استفاده از راهنماهای بالینی استاندارد
- مراقبت های پیشگیرانه از پنومونی ناشی از دستگاه تهویه مکانیکی
- ارزیابی و حمایت تغذیه ای از بیمار تحت تهویه مکانیکی (پایش تغذیه ای، روش های تغذیه و کاربرد مکمل ها)
- آماده سازی بیمار بد حال تحت تهویه مکانیکی و پایش بیمار بد حال در زمان انتقال
- مراقبت های روتین در کار گذاشتن و خروج وسایل تهاجمی نظیر چست تیوب، کاتتر شریانی (آرتراین) و کاتتر ورید مرکزی یا CVP
- مراقبت از بیمار با درن جنبی
- خارج کردن درن فضای جنبی
- محاسبه دوز داروها:
- ترومبولیتیک ها
- سداتیوها
- ضد دردها
- آنتی بیوتیک ها
- برونکودیلاتورها
- اینوتروپ ها
- کار یا تجهیزات:
- دستگاه تهویه مکانیکی تهاجمی و غیر تهاجمی
- دستگاه پالس اکسیمتری
- دستگاه Cough assist
- دستگاه Bipap
- نبولایزر، آمبویگ، انواع لوله تراشه و تراکئوستومی
- انواع چست تیوب
- کاربرد ابزارها و گایدلاین ها:

- ابزارهای بررسی بی قراری و سدیشن
- گایدلاین های پیشگیرانه از پنومونی ناشی از دستگاه تهویه مکانیکی
- ابزارهای شناسایی دلریوم
- گایدلاین های پیشگیری از DVT
- ابزارهای شناسایی درد در بیماران تحت تهویه مکانیکی
- ابزارهای شناسایی جداسازی از دستگاه تهویه مکانیکی
- گایدلاین های جداسازی تدریجی از دستگاه تهویه مکانیکی
- گایدلاین مراقبت از تراکتوستومی
- گایدلاین مراقبت از لوله داخل تراشه

پایش و فناوری

- پایش و ثبت علائم حیاتی یا استفاده از فناوری پیشرفته
- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت افزاری، امور نرم افزاری، سیستم های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش آی سی یو تنفس

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education.
2. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E.(last edition) Critical Care Study Guide Text and Review. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
3. Alspach. Joanne; (last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing
4. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing., Lippincott Williams & Wilkins.
5. آسیه دهقانی، احمدرضا یزدان نیک، (۱۳۹۷) حمایت تنفسی در بخش مراقبت های ویژه، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.
6. محمد رضا عسگری، محسن سلیمانی (۱۳۹۷) کتاب مرجع مراقبت پرستاری ویژه در بخش ICU, CCU, و دیالیز. انتشارات بشری
7. ملاحات نیکروان مقرر، حسن شیرینی (۱۳۹۲)، مراقبتهای ویژه در ICU. انتشارات نور دانش

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- آزمون کتبی ورودی بخش
  - آزمونهای بالینی Mini-Cex و DOPS
  - ارائه پورت فولیو
- تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)
- تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

کد درس: ۳۷

نام درس: مراقبت‌های تخصصی در زنان و مامایی

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: کلیه دروس

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول مراقبت‌های پرستاری در مامایی و بیماریهای زنان

شرح درس: در این درس دانشجویان با نحوه مراقبت‌های پرستاری در بارداری‌های طبیعی و غیرطبیعی؛ و شیردهی و غربالگری سرطان‌های شایع زنان آشنا می‌شوند.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

فراگیری مراقبتهای روتین و مراقبت‌های ویژه پرستاری در زنان مبتلا به عوارض دوران بارداری شامل استفراغ بدخیم بارداری، خونریزیهای نیمه اول و دوم بارداری، پارگی زودرس کیسه آب، زایمان زودرس، فشارخون بارداری، دیابت بارداری، ترومبوفلیت و DIC و عوارض جنینی در بارداری شامل اختلال رشد داخل رحمی جنین، مرگ جنینی، ناسازگاری‌های خونی، زجر جنین، آمبولی مایع آمنیوتیک، پرولاپس بند ناف، سندرم HELLP، خونریزی پس از زایمان، مهارت‌آموزی در زمینه‌های ذیل صورت می‌پذیرد:

- معاینات دوره ایی دوران بارداری
- کنترل ضربان قلب جنین
- کنترل حرکات جنین
- کنترل انقباضات رحم
- تشخیص موارد ارجاع
- انجام تست‌های OCT, NST, CST
- اقدامات مورد نیاز در زمان خونریزی در زنان باردار
- اقدامات مورد نیاز در زمان خونریزی پس از زایمان
- ارزیابی هماتوم مجرای زایمان
- اقدامات مورد نیاز در زنان تحت درمان با متیزیم سولفات
- اقدامات مورد نیاز در زنان تحت بی‌حسی اپی‌دورال و اسپینال
- اقدامات مورد نیاز در زمان تشنج
- اقدامات مورد نیاز در زمان تغییرات غیر طبیعی قلب جنین در حین زایمان
- اقدامات مورد نیاز در زمان پرولاپس بند ناف
- نحوه ارزیابی ترومبوفلیت و مدیریت آن
- تغذیه دوران بارداری در بارداریهای طبیعی و غیرطبیعی

محاسبه دوز داروها:

- ترومبولیتیک‌ها
- سداتیوها
- ضد دردها
- آنتی‌بیوتیک‌ها

- سولفات منیزیم
- محاسبه حجم مایع دریافتی از طریق IV

کار با تجهیزات:

- مونیتورینگ (OCT, NST)
- سونیکیت
- دستگاه پالس اکسیمتری

کاربرد ابزارها و گایدلاین‌ها:

- مراقبت ادغام یافته مادران

پایش و فناوری:

- پایش و ثبت علائم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته
- پایش ضربان قلب جنین با استفاده از فناوری روز در دسترس

References:

1. Myles text book for midwives, 2014; sixth edition, In editor Raynor, M.M .

منابع فارسی:

۱. وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی؛ مراقبت های ادغام یافته سلامت مادران، تجدید نظر هفتم؛ ۱۳۹۵.
۲. ضیغمی کاشانی، ر؛ پرستاری بهداشت مادر و نوزاد، ۱۳۹۶، چاپ پنجم

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing.Mc Graw Hill Education.
2. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E.(last edition) Critical Care Study Guide Text and Review.Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
3. Alspach. Joanne; (last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing
4. Morton Fontaine (2018) Essential of Critical Care Nursing., Lippincott Williams & Wilkins.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- آزمون کتبی ورودی بخش
- آزمونهای بالینی DOPS

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمامی روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد)

هدف کلی: آشنایی و ارائه مراقبت‌های تخصصی پرستاری به بیماران دچار سوختگی استنشاقی، سوختگی سر و گردن، سوختگی الکتریکی و سوختگی‌های شدید در بخش آی‌سی‌یو سوختگی (BICU))

((BICU: Burn Intensive Care Unit

شرح درس: در این درس دانشجو به شکل عملی به شناسایی، پیش‌پیش، و مراقبت‌های اختصاصی و حمایتی بیماران دچار سوختگی‌های استنشاقی، سر و گردن، الکتریکی و سوختگی‌های شدید در بخش آی‌سی‌یو سوختگی (BICU)) خواهد پرداخت.

رنوس مطالب کارآموزی (۱۰۲ ساعت):

- بررسی و شناخت و معاینه فیزیکی بیمار بستری در بخش آی‌سی‌یو سوختگی (BICU)
- تعیین درصد و درجه سوختگی به روش صحیح
- کنترل سطح هوشیاری بیمار بر اساس معیار جدول کوما (GCS) و معیار Four Score
- به‌کارگیری ابزارهای رایج در بخش مراقبت‌های ویژه: ابزارهای سدیشن، ابزارهای کنترل درد
- آشنایی و قرار دادن بیمار در پوزیشن‌های متناسب با شرایط آنان (تروما به سر، ترومای ستون فقرات، ARDS و ...)
- مراقبت از زخم سوختگی
- استفاده از پانسمان‌های نوین از قبیل نقره با نظر پزشک معالج و با توجه به شرایط بیمار
- مراقبت از ناحیه گرفت و دونور (دهنده)
- فیزیوتراپی تنفسی و اندامی
- آموزش به بیمار دچار سوختگی و خانواده (مراقبت از زخم، پانسمان، مصرف دارو، رژیم غذایی و کنترل عفونت) در زمان بستری و ترخیص
- شناسایی علائم و نشانه‌های عفونت در سوختگی
- نحوه استفاده از اینهاورها، نبولایزرها و وسایل مختلف اکسیژن درمانی
- نمونه‌گیری شریانی و تفسیر ABG
- حمایت‌های روحی روانی و مددکاری از بیمار و خانواده
- ساکشن دهان، بینی، لوله تراشه و تراکتوستومی به روش باز و بسته
- توانایی در برقراری راه هوایی مصنوعی (Air way، لوله تراشه)
- کنترل فشار کاف لوله تراشه یا تراکتوستومی
- خارج کردن لوله تراشه Extubation
- ارزیابی آمادگی بیمار برای جداسازی از ونتیلاتور
- جداسازی بیمار از دستگاه تهویه مکانیکی Weaning
- آماده کردن بیمار و وسایل جهت تعبیه CVP
- مانیتورینگ قلبی و شناسایی انواع آریتمی در بیماران دچار سوختگی به ویژه سوختگی الکتریکی
- آشنایی و به‌کارگیری روش‌های درناژ قفسه سینه ای و مراقبت‌های مربوطه

- استفاده از روش‌ها و دستگاه‌های مختلف تهویه تهاجمی و غیر تهاجمی و ارائه مراقبت‌های اختصاصی مربوطه
- انتخاب مد تنفسی در دستگاه تهویه مکانیکی بر اساس ارزیابی وضعیت تنفسی بیمار
- پایش اکسیژن درمانی تحت تهویه مکانیکی و مدیریت پیشگیری از بروز عوارض مرتبط
- به‌کارگیری روش‌های پایش و مدیریت بی‌قراری و درد بیمار تحت تهویه مکانیکی با استفاده از راهنماهای

بالینی استاندارد

- کاربرد روش‌های مختلف پیشگیری از DVT و پایش آن
- شناسایی انواع دل‌ریوم در آی‌سی‌یو و مدیریت آن با استفاده از راهنماهای بالینی مربوطه
- ارزیابی و حمایت تغذیه‌ای از بیمار تحت تهویه مکانیکی (پایش تغذیه‌ای، روش‌های تغذیه و کاربرد مکملها)
- کنترل قند در بیماران بدحال با استفاده از راهنماهای بالینی مبتنی بر شواهد
- آماده‌سازی بیمار بد حال تحت تهویه مکانیکی و پایش وی در زمان انتقال
- مشارکت در تدوین برنامه‌های بازتوانی، مراحل بازتوانی و انواع بازتوانی متناسب با شرایط بیماران دچار سوختگی‌های استنشاقی، سر و گردن، الکتریکی و سوختگی‌های شدید
- ارائه و کاربرد مراقبت‌های درمانی و حمایتی از بیماران دچار سوختگی‌های استنشاقی، سر و گردن، الکتریکی و سوختگی‌های شدید در بخش مراقبت‌های ویژه سوختگی (BICU))، مبتنی بر یک الگوی مراقبتی با تأکید بر مراقبت جامع نگر و یادگیری و مهارت آموزی در زمینه‌های ذیل:
- رویه‌های تشخیصی: مطالعات آزمایشگاهی، رادیوگرافی قفسه سینه و سایر ارگان‌ها، نمونه‌گیری و کشت رخم، به‌کارگیری و مقایسه روش‌های تفسیر اکسیژناسیون و تهویه بیمار، اندازه‌گیری CVP، اندازه‌گیری ICP
- محاسبه دوز داروها: آنتی‌بیوتیک‌ها، ضددردها، ساداتیوها، اینوتروپ‌ها، تررومبولیتیک‌ها و حجم و غلظت فرمولاهای تغذیه‌ای بر اساس نیاز بیماران
- کار با تجهیزات: دستگاه تهویه مکانیکی تهاجمی و غیر تهاجمی، دستگاه پالس اکسیمتر، مانیتورینگ قلبی، دی‌سی شوک، پمپ اینفیوژن، انواع درن، و...

کاربرد ابزارها و گایدلاین‌ها:

- گایدلاین‌های احیاء مایعات و مایع درمانی در بیمار دچار سوختگی
- گایدلاین‌های مراقبت از زخم سوختگی
- ابزارهای بررسی بی‌قراری و سدیشن
- ابزارهای شناسایی دل‌ریوم
- گایدلاین‌های پیشگیری از DVT

پایش و فناوری

- پایش و ثبت علائم حیاتی با استفاده از فناوری پیشرفته
- آشنایی با کاربرد فناوری (امور سخت‌افزاری، امور نرم‌افزاری، سیستم‌های مدیریت اطلاعات و شبکه و ساختار آن) در بخش آی‌سی‌یو سوختگی

References:

1. Tonja M Hartjes, (2018) AACN Core Curriculum for High Acuity, Progressive and Critical Care Nursing, 7th Ed, Elsevier, St Louis.
2. Linda N Urden, Kathleen M Stacy, Mary E Lough (2018) Critical Care Nursing, Diagnosis and management. 8th Ed, Elsevier
3. Herndon D. (2018) Total Burn Care. 5th Edition, Elsevier

منابع جهت مطالعه بیشتر:

1. Antonio M. Esquinas.(2015) Noninvasive Mechanical Ventilation. Theory, Equipment, and Clinical Applications. Second Edition. Springer.
2. Burns. Suzanne.(2014) AACN Essential Critical Care Nursing. Mc Graw Hill Education .
3. Criner Gerard J. Barnette Rodger E. D'Alonzo. Gilbert E.(last edition) Critical Care Study Guide Text and Review.Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London.
4. Dean R.Hess and Robbert M.Kacmarek.(2014) Essence of Mechanical Ventilation. Mac Graw Hill.
5. Alspach. Joanne.(last edition) Core Curriculum for Critical Care Nursing .
6. Anish Bhardwaj, Marek A. Mirski, (last edition) Handbook of Neurocritical Care. Second Edition. Springer New York Dordrecht Heidelberg London, 2010.

۷. دیلی، کارول. ترجمه: فرضی، صدیقه، فرضی، صبا، یوسفی، حجت اله.(۱۳۹۵). اصول مراقبت از زخم ها: یک راهنما برای پرستاران. اصفهان، انتشارات علوم پزشکی اصفهان.

شیوه ارزیابی دانشجو:

- * آزمون کتبی ورودی بخش
- * آزمون های بالینی Mini-Cex و DOPS
- * ارائه پورت فولیو

تذکر ۱: ساعات حضور در عرصه کارورزی مطابق با ساعت شیفت های کاری و به صورت در گردش در تمام روزهای هفته خواهد بود (شیفت های صبح و عصر هر کدام ۷ ساعت و شیفت شب ۱۲ ساعت محاسبه می گردد).
تذکر ۲: از تمام ظرفیت های آموزشی و بالینی برای آموزش این دوره استفاده گردد.

فصل چهارم
استانداردهای برنامه آموزشی
رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

- ضروری است دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و ترم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.
- ضروری است گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.
- ضروری است دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.
- ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج دپارتمان دوره‌های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.
- ضروری است جمعیت‌ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.
- ضروری است تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز مورد تایید گروه ارزیابان باشد.
- ضروری است امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.
- ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.
- ضروری است آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.
- ضروری است که فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- ضروری است محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.
- ضروری است فراگیران طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
- ضروری است فرایند مهارت‌آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

- ضروری است مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دپارتمان وجود داشته باشد.
- ضروری است فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
- ضروری است در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
- ضروری است فراگیران کارنامی (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- ضروری است فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنامی خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- ضروری است کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ضروری است فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
- ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ضروری است بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- ضروری است در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه استفاده شود.
- ضروری است فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
- ضروری است دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم
ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته پرستاری مراقبت های ویژه
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

ارزشیابی برنامه
(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

این برنامه به صورت نظام مند و مستمر با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد. سازوکارهای ارزشیابی به قرار ذیل می‌باشد:

۱- تکوینی^۱

در طول دوره هر سال تحصیلی ۲ بار از کلیه افراد ذینفع، فراگیران، اساتید، مدیران گروه‌های آموزشی و مربیان بالینی در موارد ذیل ارزیابی انجام می‌پذیرد:

- رضایت از محتوای آموزشی
- رضایت از روش‌های مورد استفاده آموزشی
- رضایت از روش‌های آزمون
- رضایت از امکانات آموزشی

۲- پایانی^۲

در پایان دوره آموزش از افراد ذینفع ارزیابی در موارد ذیل انجام می‌گیرد:

- رضایت از محتوا، روش‌ها و نحوه آزمون
- مناسب بودن دانش، نگرش و عملکرد برای آینده
- مقایسه اهداف کسب شده توسط فراگیران با اهداف مورد نظر
- بررسی مشکلات و چالش‌های گزارش شده توسط ذینفعان

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- گذشت ۶ سال از اجرای برنامه
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص	معیار
میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه	۷۰ درصد
میزان رضایت اعضای هیئت علمی از برنامه	۷۰ درصد
میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه	۸۰ درصد
میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته	طبق نظر ارزیابان
کیفیت و کمیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته	طبق نظر ارزیابان

1 Formative
2 Summative

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نتایج نیازسنجی‌های انجام شده:

بر اساس نظر سنجی انجام شده در دانشکده‌های پرستاری و مامایی واجد رشته پرستاری مراقبت‌های ویژه، کوریکولوم در موارد ذیل نیاز به بازنگری داشت:

۱. عدم توجه به ابعاد بالینی رشته:

- عدم تناسب محتوای برنامه با نقش‌ها، وظایف حرقه‌ای و پیامدهای مورد انتظار از دانش‌آموختگان
- عدم تدوین شایستگی‌های عملی مورد انتظار
- عدم تدوین سرفصل، اهداف و مهارت‌های مورد انتظار واحدهای کارآموزی در مشخصات دروس
- عدم تخصیص واحد کارورزی

۲. رویکرد بیومدیکال به رشته:

- عدم توجه به استفاده از یک الگو و نظریه مراقبتی جهت ارائه مراقبت‌های پرستاری
- عدم توجه به مراقبت جامع نگر

۳. عدم پوشش محتوایی متناسب:

- عدم توجه به مبحث آموزش به مددجو و خانواده
- عدم توجه به مبحث قانون، اخلاق و روابط حرفه‌ای در بخش‌های مراقبت ویژه
- تکراری بودن برخی از مباحث
- عدم انسجام مطالب (پایش و ترمادهای هر سیستم در دروس جداگانه‌ای ارائه شده بود)
- قدیمی بودن رفرنس‌ها و عدم لحاظ نمودن رفرنس‌های اختصاصی برای هر درس

۴. عدم لحاظ نمودن چگونگی ارزشیابی برنامه آموزشی:

- نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه
- شرایط ارزشیابی نهایی برنامه
- شاخص های ارزشیابی برنامه
- شیوه ارزشیابی برنامه
- متولی ارزشیابی برنامه
- نحوه بازنگری برنامه

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:
  - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
  - ۲-۱) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
  - ۳-۱) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
  - ۴-۱) بر اساس دانش روز باشد؛
  - ۵-۱) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
  - ۶-۱) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
  - ۷-۱) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
  - ۸-۱) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
  - ۹-۱) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
  - ۱۰-۱) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
  - ۱۱-۱) یا در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
  - ۱۲-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
  - ۱۳-۱) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
  - ۱۴-۱) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.
- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.
  - ۱-۲) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
    - ۱-۲-۲) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
    - ۲-۲-۱) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
    - ۲-۳-۱) نام، مسؤلیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجوی ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
    - ۲-۴-۱) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
    - ۲-۵-۱) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
    - ۲-۶-۱) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
    - ۲-۷-۱) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛

- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:
- ۲-۱-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود.)
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۳) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
- ۳-۲-۱) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
- ۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در ثداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
- ۴-۱-۳) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۳) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۲-۱-۲) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
- ۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛
- ۲-۴) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
- ۱-۵) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
- ۲-۵) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۳-۵) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار - مذکور در این منشور - بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین‌نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه‌ای دانشجویان در محیط‌های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه‌ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه‌ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه‌ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط‌های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط‌های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط‌های آموزشی به ویژه محیط‌های بالینی و آزمایشگاهی باید متحدالشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- تمامی دکمه‌های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط‌های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط‌های آموزشی الزامی می‌باشد
- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- پوشیدن جوراب‌های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نامتعارف باشد.
- استفاده از نشانه‌های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می‌باشد.
- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط‌های آموزشی ممنوع می‌باشد.
- استفاده از دمپایی و صندل در محیط‌های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می‌باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط‌های آموزشی کشور

- ۱- وابستگی به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط‌های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن‌ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن‌ها با لاک و برچسب‌های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن‌های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می‌باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می‌باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دست‌ها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت‌زا در محیط‌های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط‌های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط‌های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد؛ و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان‌های حضور فرد در محیط‌های آموزشی، ممنوع می‌باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاه‌ها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می‌باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس‌ها، آزمایشگاه‌ها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان‌ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی‌شاپ و رستوران ممنوع می‌باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین‌نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین‌نامه در بیمارستان‌های آموزشی و سایر محیط‌های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می‌باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه‌ای و اصول این آئین‌نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می‌شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می‌شوند.

مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی

حیوانات نقش بسیار مهمی در ارتقاء و گسترش تحقیقات علوم پزشکی داشته و مبنای اخلاقی و تعالیم ادیان الهی حکم می‌کند که به رعایت حقوق آنها پایبند باشیم. بر این اساس محققین باید در پژوهش‌هایی که بر روی حیوانات انجام می‌دهند، ملزم به رعایت اصول اخلاقی مربوطه باشند، به همین علت نیز بر اساس مصوبات کمیسیون نشریات، ذکر کد کمیته اخلاق در مقالات پژوهشی ارسالی به نشریات علمی الزامی می‌باشد. ذیلاً به اصول و مقررات کار با حیوانات آزمایشگاهی اشاره می‌شود:

- فضا و ساختمان نگهداری دارای امکانات لازم برای سلامت حیوانات باشد.
- قبل از ورود حیوانات، بر اساس نوع و گونه، شرایط لازم برای نگهداری آنها فراهم باشد.
- قفس‌ها، دیوار، کف و سایر بخش‌های ساختمانی قابل شستشو و قابل ضد عفونی کردن باشند.
- در فضای بسته شرایط لازم از نظر نور، اکسیژن، رطوبت و دما فراهم شود.
- در صورت نگهداری در فضای باز، حیوان باید دارای پناهگاه باشد.
- فضا و قفس با گونه حیوان متناسب باشد.
- قفس‌ها امکان استراحت حیوان را داشته باشند.
- در حمل و نقل حیوان، شرایط حرارت و پروت، نور و هوای تنفسی از محل خرید تا محل دائم حیوان فراهم باشد.
- وسیله نقلیه حمل حیوان، دارای شرایط مناسب بوده و مجوز لازم را داشته باشد.
- سلامت حیوان، توسط فرد تحویل گیرنده کنترل شود.
- قرنطینه حیوان تازه وارد شده، رعایت گردد.
- حیوانات در مجاورت حیوانات شکارچی خود قرار نگیرند.
- قفس‌ها در معرض دید فرد مراقب باشند.
- امکان فرار حیوان از قفس وجود نداشته باشد.
- صداهای اضافی که باعث آزار حیوان می‌شوند از محیط حذف شود.
- امکان آسیب و جراحت حیوان در اثر جابجایی وجود نداشته باشد.
- بستر و محل استراحت حیوان بصورت منظم تمیز گردد.
- فضای نگهداری باید به طور پیوسته شستشو و ضد عفونی شود.
- برای تمیز کردن محیط و سالم سازی وسایل کار، از مواد ضد عفونی کننده استاندارد استفاده شود.
- غذا و آب مصرفی حیوان مناسب و بهداشتی باشد.
- تهویه و تخلیه فضولات به طور پیوسته انجام شود به نحوی که بوی آزار دهنده و امکان آلرژی زایی و انتقال بیماری به کارکنان، همچنین حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشته باشد.
- فضای مناسب برای دفع اجساد و لاشه حیوانات وجود داشته باشد.
- فضای کافی، راحت و بهداشتی برای پرسنل اداری، تکنیسین‌ها و مراقبین وجود داشته باشد.
- در پژوهش‌ها از حیوانات بیمار یا دارای شرایط ویژه مثل بارداری و شیردهی استفاده نشود.
- قبل از هرگونه اقدام پژوهشی، فرصت لازم برای سازگاری حیوان با محیط و افراد فراهم باشد.
- کارکنان باید آموزش کار با حیوانات را دیده باشند.

شرایط اجرای پژوهش‌های حیوانی

- گونه خاص حیوانی انتخاب شده برای آزمایش و تحقیق، مناسب باشد.
- حداقل حیوان مورد نیاز برای صحت آماری و حقیقی پژوهشی مورد استفاده قرار گیرد.
- امکان استفاده از برنامه‌های جایگزینی بهینه به جای استفاده از حیوان وجود نداشته باشد.
- در مراحل مختلف تحقیق و در روش اتلاف حیوان پس از تحقیق، حداقل آزار بکار گرفته شود.
- در کل مدت مطالعه کدهای کار با حیوانات رعایت شود.
- نتایج باید منجر به ارتقاء سطح سلامت جامعه گردد.